

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 2, 11¹, 12, 14, 18, 22, 24, 27, 27¹, 27², 28, 31, 32,
38, 39, 47, 49, 54, 55, 56, 57, 63, 64, 67 STRAIPSNIŲ, 1 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO, STATYBOS IR ŽEMĖS
NAUDOJIMO VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. XII-459 4, 7, 9, 10, 10¹, 11,
13, 14, 22, 24, 27, 28, 30, 33¹, 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 33¹
STRAIPSNIU IR 12, 19, 25 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ INFRASTRUKTŪROS
PLĖTROS ĮSTATYMO NR. XIII-2895 2, 8, 10 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO ĮSTATYMO NR. I-
1120 2, 6, 15, 18, 20, 25, 27, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 42¹ IR 47 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ
KODEKSO 352, 356, 357, 358, 362, 363, 364, 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO
PAPILDYMO 349¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
STANDARTIZACIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1618 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 (toliau – SI) 2, 11¹, 12, 14, 18, 22, 24, 27, 27¹, 27², 28, 31, 32, 38, 39, 47, 49, 54, 55, 56, 57, 63, 64, 67 straipsnių, 1 priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 (toliau – TPSŽNVPI) 4, 7, 9, 10, 10¹, 11, 13, 14, 22, 24, 27, 28, 30, 33¹, 34 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 33¹ straipsniu ir 12, 19, 25 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2), Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo Nr. XIII-2895 (toliau – SIPI) 2, 8, 10 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 3), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 (toliau – TPI) 2, 6, 15, 18, 20, 25, 27, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 42¹ ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 4), Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 352, 356, 357, 358, 362, 363, 364, 589 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 349¹ straipsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 5), Lietuvos Respublikos standartizacijos įstatymo Nr. VIII-1618 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 6) parengti:

- įgyvendinant Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa) 31 punktą, kuriame numatyta palengvinti statybos leidimų išdavimo, projektų derinimo ir gamybinių objektų atidavimo eksploatuoti sąlygas;

- įgyvendinant Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 718 punktą, kuriame numatyta didinti statybos procesų skaidrumą ir atsparumą korupcijai, užtikrinti aukštą statybos dalyvių kvalifikaciją ir atsakomybę, efektyvią jų veiklos priežiūrą;

- įgyvendinant Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 719 punktą, kuriame numatyta kokybiškai peržiūrėti ir susisteminti statybą reguliuojančius teisės aktus, atsisakyti perteklinių reikalavimų, sudėtingą statybos teisyną padaryti aiškų ir patogiai naudojamą visiems statybos dalyviams ir visuomenei.

Istatymų projektų tikslai ir uždaviniai:

Istatymo projektas Nr. 1

Siekiama ištaisyti SĮ pakeitimų, įsigaliojusių 2024 m. lapkričio 1 d., ir kitų įstatymo nuostatų netikslumus; patikslinti statybos dalyvių teises, pareigas; atsisakyti pasikartojančių projekto tikrinimo procedūrų; patikslinti projektinius pasiūlymus tikrinančių subjektų kompetencijas ir atsakomybę bei numatyti galimybes patikrinti techninį darbo projektą ir pridamus dokumentus; patikslinti statybos dalyvių atsakomybes; numatyti atsakomybę už laiku neatliekamas procedūras; patikslinti statinio projektui taikomų teisės aktų galiojimo datą; patikslinti specialiųjų reikalavimų privalomumo atvejus ir šių reikalavimų galiojimo terminus bei sąlygas; patikslinti statybą leidžiančių dokumentų (toliau – SLD) tipus (rūšis); patikslinti pranešimų apie statybos pradžią (toliau – PSP) privalomumo atvejus; patikslinti dokumentus ir informaciją, kurie reikalingi SLD gauti ir (ar) pateikiami su PSP; sujungti skirtingas administracines procedūras; numatyti alternatyvią galimybę apskusti sprendimą neišduoti SLD; patikslinti sąlygas, kai keičiant esminius statinio projekto sprendinius neprivaloma gauti naujo SLD; nustatyti SLD galiojimo terminą; patikslinti statybos užbaigimo dokumentų privalomumo atvejus; patikslinti statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejus; suderinti įstatymo nuostatų formuluotes su kitų įstatymų formuluočėmis; atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus.

Istatymo projekto Nr. 1 uždaviniai:

- patikslinti darbuotojų saugos ir sveikatos, esminių statinio projekto sprendinių, projektinių pasiūlymų, statinio projekto tvirtinimo sąvokas, patikslinti paskirtosios įstaigos sąvoką, įtraukiant įstaigas, kurios vertina lauko sąlygomis naudojamos įrangos (krovinių statybiniai keltuvai, sutankinimo mašinos, kompresoriai, buldozeriai, kranai ir kt.) atitiktį į aplinką skleidžiamo triukšmo reikalavimams, taip įtraukiant šias atitikties vertinimo įstaigas į bendrą Statybos įstatyme reglamentuojamų paskirtųjų įstaigų sistemą;

- patikslinti išimtis dėl prievolės būti atestuotu ypatingųjų statinių rangovu, kai atliekami tokie patys statybos darbai, bet skiriasi statinio statybos rūšys;

- patikslinti, kuriam statybos dalyviui tenka pareiga Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (toliau – IS „Infostatyba“) pranešti apie paskirtą (pasamdytą) statinio statybos vadovą;

- atsisakyti statytojui (užsakovui) nustatytos pareigos paskirti už visų statinių statybą atsakingą rangovą;

- patikslinti specialiųjų reikalavimų privalomumo atvejus, jų išdavimo sąlygas ir specialiųjų reikalavimų galiojimo pabaigą;

- patikslinti statinio projektą pasirašančius asmenis;

- patikslinti statybos dalyvių (statytojo (užsakovo), tyrėjo, statinio projektuotojo, statinio projekto ar statinio ekspertizės rangovo) atsakomybę už pateikiamus neteisingus duomenis ar informaciją;

- nustatyti, kad, susisiekimo komunikacijų ir inžinerinių tinklų savininkams (valdytojams) per nustatytą terminą nepateikus išvados dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikimo išduotoms

prisijungimo sąlygoms, išsiunčiamas automatinis pranešimas dėl administracinės atsakomybės taikymo;

- patikslinti statinio projektui taikomų teisės aktų galiojimo datą, kai keičiami projekto sprendiniai, numatyti alternatyvią galimybę „užfiksuoti“ šią datą, kai specialieji reikalavimai neprivalomi;

- atsisakyti vieno iš SLD tipų (rūšių) – leidimo tęsti sustabdytą statybą;

- patikslinti atvejus, kai neprivalomas SLD, bet privalomas PSP;

- patikslinti SLD gauti pateikiamų dokumentų sąrašą;

- nustatyti, kad įvairūs žemės sklypo (teritorijos) ar statinių savininkų ar patikėtinių sutikimai (derinimai), kai šie savininkai ar patikėtiniai sutampa su SLD išduodančia institucija, išduodami kartu su SLD ir neprašoma tokių sutikimų (derinimų) gauti iš anksto;

- atsisakyti pirminio projekto sprendinių tikrinimo prieš priimant sprendimą dėl prašymo gauti SLD priėmimo;

- išplėsti statytojui (užsakovui) galimybę apskusti sprendimą neišduoti SLD;

- nustatyti SLD galiojimo terminą, kai per tam tikrą laiką nepradedami statybos darbai;

- atsižvelgiant į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje pateiktus argumentus ir išaiškinimus, patikslinti sąlygas, kuomet gavus SLD ir vėliau keičiant statinio projekto sprendinius neprivalomas naujas SLD;

- patikslinti projektinius pasiūlymus tikrinančius subjektus ir jų kompetenciją, papildomai įtraukti subjektą, kuris tikrina projektinių pasiūlymų atitiktį gaisrinės saugos reikalavimams;

- nustatyti terminą, per kurį turi būti pateiktas PSP, kai gautas SLD, įteisinantis savavališkos statybos darbus;

- numatyti galimybę projektinius pasiūlymus tikrinantiems subjektams tam tikrais atvejais pagal savo kompetenciją patikrinti ir techninį darbo projektą;

- numatyti galimybę savivaldybių administracijoms patikrinti statytojo (užsakovo) pateikiamus dokumentus ir informaciją apie pasirašytą savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį ar sumokėtą įmoką, taip pat sumokėtą atlyginimą už teisę statyti valstybinėje žemėje ir už tokių dokumentų nepateikimą taikyti atsakomybę;

- patikslinti su PSP pateikiamų dokumentų sąrašą, atsisakyti dabar esančių 2 sąrašų juos sujungiant;

- patikslinti statybos užbaigimo akto ir deklaracijos apie statybos užbaigimą, kai ją turi patvirtinti statinio projekto ar statinio ekspertizės rangovas, privalomumo atvejus;

- nustatyti statytojo teisės įgyvendinimo sąlygas dėl nebaigto statinio, kai statytojas bankrutuoja;

- nustatyti kriterijus, kuomet Vyriausybės nustatytais atvejais ir tvarka statinį (jo patalpas) galima naudoti ne pagal paskirtį;

- suderinti įstatymo nuostatų formuluotes su ANK ir Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatomis;

- patikslinti juridinių asmenų atsakomybės už SI pažeidimus formuluotes;

- atlikti redakcinio pobūdžio pataisymus.

Įstatymo projektas Nr. 2

Siekama užtikrinti efektyvesnę teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinę priežiūrą.

Įstatymo projekto Nr. 2 uždaviniai:

- numatyti Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos

(toliau – VTPSI arba Inspekcija) įgaliojimus vykdyti išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo teisėtumo tikrinimą, vykdyti statinių projektų patikrinimo terminų ir savivaldybių merų ar jų įgaliotų savivaldybių administracijų direktorių arba savivaldybių administracijų direktorių įgaliotų kitų savivaldybių administracijų valstybės tarnautojų išduodamų SLD išdavimo terminų laikymosi priežiūrą;

- patikslinti teritorijų planavimo, statybos valstybinės priežiūros ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros procedūrų atlikimo tvarką;
- panaikinti VTPSI įgaliojimus išduoti pažymas apie statinio nugriovimą;
- išplėsti VTPSI teisės statybos valstybinės priežiūros ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityse;
- numatyti TPSŽNVPI nustatyta tvarka VTPSI pareigūnų surašytų dokumentų įteikimo tvarką.

Įstatymo projektas Nr. 3

Siekiami suderinti Įstatymo projekto Nr. 1 nuostatas ir įgyvendinti savivaldybių ir visuomenės pasiūlymų dėl SIPI nuostatų taikymo rezultatus.

Įstatymo projekto Nr. 3 uždaviniai:

- konkretizuoti ir papildyti SIPI termino „Prioritetinė savivaldybės infrastruktūra“ apibrėžtį;
- nustatyti galimybę savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriui dalyvauti savivaldybės infrastruktūros plėtroje savarankiškai ar pagal jungtinės veiklos sutartis;
- savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus parengtose savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties standartinėse sąlygose nustatyti papildomą sąlygą dėl galimybės (ne prievolės) naudoti neužbaigtą statyti ir (ar) įrengti inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą, jos naudojimo tvarkos ir sąlygų, taip pat sutikimo suteikti savivaldybės infrastruktūros valdytojui kitų inžinerinės savivaldybės infrastruktūros vartotojų prijungimo teisę, kai numatoma galimybė naudoti neužbaigtą statyti ir (ar) įrengti inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą;
- patikslinti nustatytus atvejus, kai savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis keičiama, nutraukiama savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus sprendimu;
- patikslinti savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje nurodytos inžinerinės savivaldybės infrastruktūros perdavimo savivaldybės infrastruktūros valdytojams iki jos statybos (ar) įrengimo užbaigimo atvejį;
- patikslinti kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą mokėjimo iš savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų atvejį.
- įvertinus pereinamųjų nuostatų nustatymo poreikį, nustatyti nuoseklų įstatymo taikymą.

Įstatymo projektas Nr. 4

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme įtvirtinta teritorijų planavimo savarankiškoji savivaldybių funkcija. Savivaldybės, planuodamos savo teritoriją, vadovaujasi galiojančiais teritorijų planavimą reglamentuojančiais teisės aktais. Siekiant spręsti teritorijų planavimo dokumentų skaitmenizavimo uždavinius, mažinti biurokratinę naštą, įvertinus galiojančio teisinio reguliavimo taikymo praktikos trūkumus, parengtas Įstatymo projektas Nr. 4, kurio tikslai – aiškiau reglamentuoti kai kurias sąvokas, suteikti savivaldybėms daugiau galimybių spręsti dėl poreikio pripažinti netekusiais galios detaliuosius planus, dėl užstatymo intensyvumo rodiklio taikymo, užtikrinti sklandų institucijų funkcijų vykdymą, nuoseklų teisės aktų taikymą ir aiškinimą.

Įstatymo projekto Nr. 4 uždaviniai:

- siekiant vienodo teisės aktų taikymo, patikslinti kai kurių sąvokų apibrėžtis;

- įtvirtinti platesnes dviejų leidžiamojo užstatymo intensyvumo rodiklio reikšmių taikymo galimybes;

- aiškiau reglamentuoti teisės statyti pagal bendrųjų planų sprendinius taikymo atvejus;

- numatyti terminus:

- a) statinių paskirties, neatitinkančios pagal TPI 20 straipsnio 2 dalies 2 punktą pakeistos pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) pakeisto ar nustatyto žemės naudojimo būdo, pakeitimui;

- b) kai sudaryta teritorijų planavimo proceso inicijavimo sutartis – sprendimo pritarti koncepcijai arba motyvuotai atsisakyti jai pritarti priėmimui,

- pritarimo ar motyvuoto atsisakymo pritarti TPI 25 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytos rengimo etapo stadijos sprendiniams priėmimui arba šio straipsnio 5 dalies 3 punkte nurodytos stadijos sprendinių teikimui viešinti;

- nustatyti papildomas galimybes detaliuosius planus ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentus pripažinti netekusiais galios;

- nustatyti teisinį pagrindą teritorijų planavimo proceso inicijavimui, pasiūlymų dėl detaliojo plano ar specialiojo teritorijų planavimo dokumento pripažinimo netekusiais galios teikimui atlikti naudojantis Topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacine sistema ;

- siekiant teisinio aiškumo, numatyti naujas TPI nuostatas ar patikslinti esamas taip, kad būtų užtikrintas sklandus institucijų funkcijų vykdymas, nuoseklus teisės aktų taikymas.

Įstatymo projektas Nr. 5

Siekama numatyti administracinę atsakomybę už tam tikrus pažeidimus, taip užtikrinant efektyvesnę savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų ir atlyginimo už galimybę statyti valstybinėje žemėje mokėjimo kontrolę, teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą.

Įstatymo projekto Nr. 5 uždaviniai:

- numatyti administracinę atsakomybę:

- a) už savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų ar atlyginimo už galimybę statyti valstybinėje žemėje mokėjimo tvarkos pažeidimą;

- b) už statybos darbų organizavimo tvarkos pažeidimus;

- c) už informacijos apie paskirtą (pasamdytą) statinio statybos vadovą nepateikimą SI nustatyta tvarka;

- d) už išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo tvarkos pažeidimą;

- e) už deklaracijos apie statybos užbaigimą ar pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių patvirtinimą neturint teisės verstis šia veikla;

- f) už neteisėtą atsisakymą pritarti teritorijos vystymo koncepcijai, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme nustatytų terminų pritarti teritorijos vystymo koncepcijai arba motyvuotai atsisakyti jai pritarti pažeidimą, neteisėtą atsisakymą pritarti kompleksinio teritorijų planavimo proceso rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo ar sprendinių konkretizavimo stadijos sprendiniams, pritarimo ar motyvuoto atsisakymo pritarti kompleksinio teritorijų planavimo proceso rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo ar sprendinių konkretizavimo stadijos sprendiniams nepateikimą;

- g) už daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos ar kito bendrojo naudojimo objektų valdytojo pareigos teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais daugiabučio gyvenamojo namo butų ir

kitų patalpų savininkams pateikti iš planavimo organizatorius ar jo įgalioto asmens gautą su teritorijų planavimo viešinimu susijusią informaciją nevykdymą ar netinkamą vykdymą;

- numatyti griežtesnę atsakomybę už nesudėtingojo statinio savavališką rekonstravimą tais atvejais, kai nesudėtingasis statinys savavališkai rekonstruojamas į neypatingąjį ar ypatingąjį statinį;

- papildyti pažeidimų, už kuriuos statinio projektą pasirašiusiems asmenims galėtų būti taikoma administracinė atsakomybė, sąrašą;

- panaikinti už statinių projektų patikrinimą atsakingų juridinių asmenų darbuotojų administracinę atsakomybę už statinių projektų patikrinimo tvarkos pažeidimus (siūloma, kad atsakomybė būtų taikoma tik už statinių projektų patikrinimą atsakingiems juridiniams asmenims pagal SĮ 63 straipsnį, kurio pakeitimai numatyti Įstatymo projekte Nr. 1);

- panaikinti už specialiųjų architektūros, paveldosaugos ar saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų ar specialiųjų reikalavimų išdavimą atsakingų juridinių asmenų darbuotojų administracinę atsakomybę už šių reikalavimų išdavimo tvarkos pažeidimus (siūloma, kad atsakomybė būtų taikoma tik už šių reikalavimų išdavimą atsakingiems juridiniams asmenims pagal SĮ 63 straipsnį);

- numatyti, kad administracinė atsakomybė už teisės aktuose nustatytos SLD išdavimo tvarkos pažeidimus būtų taikoma tais atvejais, kai šiuos pažeidimus padaro už SLD išdavimą atsakingi savivaldybių merai, t. y. tais atvejais, kai nėra galimybės taikyti atsakomybės atsakingiems juridiniams asmenims pagal SĮ 63 straipsnį, kurio pakeitimai numatyti Įstatymo projekte Nr. 1.

Įstatymo projektas Nr. 6

Įstatymo projektu siekiama pakeisti Standartizacijos įstatymo nuostatas dėl privalomai taikomų standartų redakcijų lietuvių kalba rengimo, sudarant galimybę kokybiškai peržiūrėti ir atnaujinti teisės aktus, kuriuose teikiamos privalomo taikymo nuorodos į standartus, taikyti Lietuvoje inovatyvius standartus, kartu užtikrinant, kad nacionalinės standartizacijos institucijos darbo programoje būtų teikiamas prioritetasis privalomų standartų redakcijų lietuvių kalba rengimui.

Remiantis Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies nuostata, įsigaliojusia nuo 2020-11-01, prieš nustatant privalomą standartų taikymą turi būti parengtos jų redakcijos lietuvių kalba.

Aplinkos ministerija ir kitos teisėkūroje dalyvaujančios institucijos, rengdamos teisės aktų ar jų pakeitimų projektus, kuriuose teikiamos nuorodos į privalomai taikomus standartus, susiduria su minėtos įstatymo nuostatos įgyvendinimo problemomis. Nuostata neveikia tinkamai. Galiojančiuose teisės aktuose yra virš 2000 nuorodų į privalomo taikymo standartus. Pastebėtina, kad didžioji dalis tokių nuorodų teisės aktuose buvo įtvirtinta dar iki Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies priėmimo ir dėl šios priežastis apie 1200 galiojančių privalomo taikymo standartų (apie 36 tūkst. puslapių) yra likę neišversti į lietuvių kalbą. Dar apie 500 standartų, į kuriuos pateiktos nuorodos, šiuo metu yra nebegaliojantys (iš jų - apie 400 neišversti). Dėl apribojimo įtvirtinti naują nuorodą į privalomo taikymo standartą, nesant jo redakcijos lietuvių kalba, stringa teisėkūros procedūros. Lietuvos akreditacijos ir standartizacijos agentūra dėl žmogiškųjų ir kitų išteklių trūkumo, standarto redakcijos lietuvių kalba parengimo laiko ir šio proceso kompleksiskumo neturi galimybių per protingus terminus, o ypač iki teisės akto priėmimo parengti visas reikiamas standartų redakcijas lietuvių kalba. Šiuo metu realios Lietuvos akreditacijos ir standartizacijos agentūros galimybės patenkinti vertimų poreikį yra apie 3 tūkst. puslapių (apie 70-100 standartų) per metus.

Po minėtos Standartizacijos įstatymo nuostatos redakcijos įsigaliojimo 2020-11-01, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija neturi galimybės kokybiškai atnaujinti teisės aktus statybos, būsto, taršos prevencijos ir kitose srityse, nurodyti juose inovatyvius standartus. Taigi Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies formuluotė praktikoje reikšmingai apribojo galimybes lanksčiai

atnaujinti teisinę bazę, skatinti inovatyvių produktų ir technologijų naudojimą. Manome, kad šiuo metu galiojančios Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies reikalavimas jau iki teisės akto priėmimo parengti standarto redakciją lietuvių kalba yra neproporcingas. Be to, manome, kad reikalavimas jau teisės akto projekto rengimo stadijoje parengti standarto redakciją lietuvių kalba, nesant užtikrintumo, kad teisės aktas bus priimtas, sudaro sąlygas neracionaliam finansinių ir žmogiškųjų išteklių panaudojimui.

Pažymėtina ir tai, kad Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje kalbama tik apie standartų redakcijų lietuvių kalba parengimą prieš nustatant jų privalomą taikymą, tačiau nėra kalbama apie standartų, kurių nuorodos jau buvo pateiktos teisės aktuose iki 2020-11-01, redakcijų lietuvių kalba parengimą. Todėl susiklosto situacija, kad teisės aktuose gausu privalomų nuorodų į standartus, kurių redakcijos yra anglų kalba, tačiau atnaujinti šias nuorodas, nurodant inovatyvius standartus, vadovaujantis Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies nuostatomis nėra galimybės, kol nėra parengtos minėtų standartų redakcijos lietuvių kalba. Įstatymo nuostata taip pat neužtikrina standartų, kurių privalomas taikymas buvo nustatytas, vėlesnių pakeitimų (naujų redakcijų) vertimo.

Pažymėtina ir tai, kad esamas reglamentavimas nedera su ES teisės aktų nuostatomis, pagal kurias tam tikri ES teisės aktuose nurodyti darnieji standartai privalo būti taikomi nepriklausomai nuo to, ar parengtos šių standartų redakcijos lietuvių kalba.

Remiantis 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) Nr. 305/2011](#), kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva [89/106/EEB](#) (toliau – Reglamentas [\(ES\) Nr. 305/2011](#)), 17 straipsniu, nuo bendro taikymo laikotarpio pabaigos dienos darnusis standartas yra vienintelė priemonė eksploatacinių savybių deklaracijai dėl statybos produkto, kuriam taikomas tas standartas, parengti; bendro taikymo laikotarpio pabaigoje panaikinami prieštaraujantys nacionaliniai standartai ir valstybės narės turi panaikinti visas prieštaraujančias nacionalines nuostatas. Analogiškai pagal 2024 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) Nr. 2024/3110](#), kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros taisyklės ir panaikinamas Reglamentas [\(ES\) Nr. 305/2011](#), 5 straipsnio 8 dalį, jei darnusis standartas atitinka taikytinus teisinius reikalavimus ir tenkina reikalavimus, kurių turi būti laikomasi atsižvelgiant į standartizacijos prašyme nustatytus pagrindinius principus ir atskaitos taškus, taip pat į esmines charakteristikas, kurios turi būti įtrauktos atsižvelgiant į esminius statinių reikalavimus, Komisija nedelsdama priima įgyvendinimo aktą, kuriuo tas standartas tampa privalomas; praėjus vieniems metams nuo tokio priėmimo, darnusis eksploatacinių savybių standartas tampa privalomas šio reglamento tikslais, išskyrus atvejus, kai įgyvendinimo akte nurodyta vėlesnė taikymo data.

Paminėta ir tai, kad praeityje Europos Komisija turėjo finansavimo programas standartų redakcijų nacionalinėmis kalbomis rengimui, tačiau nuo 2022 metų šių programų nebėra. ES valstybėms narėms keliant klausimą dėl standartų nacionalinėmis kalbomis leidimų, Europos Komisija yra pažymėjusi, kad šiuolaikinių technologijų ir turimų įrankių laikais vertimai tampa nebeaktualūs.

Todėl praktikoje susiklosto situacija, kad kai kurie darnieji standartai tampa privalomais rinkos dalyviams remiantis ES teisės aktais, neparengus jų redakcijų lietuvių kalba, tuo tarpu kitų aktualių Lietuvos rinkai standartų nėra galimybės nurodyti kaip privalomų Lietuvos teisės aktuose, nesant jų redakcijų lietuvių kalba. Kartu tokia situacija sudaro kliūtis efektyviai teisėkūrai, nes standartizacija vykdoma kompleksiskai. Koreguojant nacionalines nuostatas ir pritaikant jas naujų darnųjų standartų taikymui, kurie privalo būti taikomi pagal ES teisės nuostatas, gali būti poreikis tuo pačiu teisės aktu pateikti nuorodas į kitus susijusius naujus, inovatyvius standartus. Draudžiant nurodyti kaip privalomus standartus, kurių redakcija lietuvių kalba dar neparengta, kai kuriais atvejais

apribojamos galimybės suformuluoti nuoseklią, išsamią, aiškią rinkos dalyviams taikytinų techninių specifikacijų ir teisinio reguliavimo sistemą.

Įstatymo projekto Nr. 6 uždaviniai:

- užtikrinti, kad nacionalinės standartizacijos institucijos darbo programoje būtų teikiamas prioritetas teisės aktuose nurodytų privalomai taikomų standartų redakcijų lietuvių kalba rengimui;
- sudaryti galimybę kokybiškai peržiūrėti ir atnaujinti teisės aktus, atnaujinti juose esančias nuorodas į standartus, nurodyti inovatyvius standartus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Aplinkos ministerijos Statybos politikos grupės (vadovė – Asta Rokickienė, tel. +370 695 67967, el. p. asta.rokickiene@am.lt) vyresn. patarėjas Žilvinas Sperauskas (tel. +370 646 84725, el. p. zilvinas.sperauskas@am.lt), vyresn. patarėja Daiva Vencienė (tel. +370 616 34857, el. p. daiva.venciene@am.lt), vyresn. patarėja Renata Planutienė (tel. +370 696 82448, el. p. renata.planutiene@am.lt), patarėjas Emanuelis Mituzas (tel. +370 646 30 265, el. p. emanuelis.mituzas@am.lt), patarėjas Domas Alekna (tel. +370 645 22458, el. p. domas.alekna@am.lt), Architektūros ir kraštovaizdžio politikos grupės analitikė Algimantė Treinienė (tel. +370 646 93675, el. p. algimante.treiniene@am.lt), Žemės ir teritorijų planavimo politikos grupės (vadovė – laikinai vykdanči grupės vadovo funkcijas Algė Staniūnaitė-Tonkich, tel. +370 695 17731, el. p. alge.staniunaite-tonkich@am.lt), vyresn. patarėja Rūta Brazdžiūnienė (tel. +370 616 55061, el. p. ruta.brazdziuniene@am.lt), vyriausioji specialistė Lina Masliukienė (tel. +370682 54 553, el. p. lina.masliukiene@am.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

SĮ teisinis reguliavimas šiuo metu galiojančiuose ir siūlomuose keisti straipsniuose:

Paskirtosios įstaigos sąvoka šiuo metu neapima atitikties vertinimo įstaigų, kurios vertina lauko sąlygomis naudojamos įrangos (krovininiai statybiniai keltuvai, sutankinimo mašinos, kompresoriai, buldozeriai, kranai ir kt.) atitiktį į aplinką skleidžiamo triukšmo reikalavimams. Todėl Statybos įstatymo 11¹ straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota įstaiga (VŠĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra) neturi kompetencijos skirti ir prižiūrėti šias atitikties vertinimo įstaigas. Remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 325 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“ 42 punktu, šias įstaigas skiria Aplinkos ministerijai. Aplinkos ministerijai nebūdinga tokia administracinių sprendimų dėl atitikties vertinimo įstaigų skyrimo priėmimo funkcija, analogiškas funkcijas dėl kitų paskirtųjų ir techninio vertinimo įstaigų skyrimo statybos sektoriaus srityje pagal Statybos įstatymo 11¹ straipsnio 1 dalies 10 ir 11 punktus vykdo VŠĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra. Todėl reglamentavimas suvienodintinas, įtraukiant lauko sąlygomis naudojamos įrangos atitiktį vertinančias paskirtąsias įstaigas į bendrą Statybos įstatyme reglamentuojamų paskirtųjų įstaigų sistemą. (SĮ 2 str. 34 d.)

Statytojo (užsakovas) pritaria parengtam statinio projektui, įformindamas tvarkomąjį dokumentą, kai statytojas (užsakovas) yra juridinis asmuo, kita užsienio organizacija arba statytojo (užsakovo) žyma „tvirtinu“ ir parašu statinio projekte, kai statytojas (užsakovas) yra fizinis asmuo. (SĮ 2 str. 68 d.)

Statytojo teisė įgyvendinama, kai statytojas žemės sklypą (teritoriją), kuriame (kurioje) naujai statomas ar rekonstruojamas statinys, valdo nuosavybės teise arba valdo ir (ar) naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais. (SĮ 3 str. 2 d. 1 p.)

Profesinių žinių egzaminų programas rengia ir profesinių žinių egzaminavimą vykdo aukštosios mokyklos, asociacijos, sąjungos, kitos visuomeninės organizacijos ar mokymo įstaigos, išskyrus architektus, kurių profesines žinias tikrina Lietuvos Respublikos architektų rūmai. Teisinių žinių egzaminų programas rengia ir teisinių žinių egzaminavimą vykdo atestavimą atliekančios organizacijos – VšĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra ir Lietuvos architektų rūmai. (SĮ 12 str. 11 d.)

Egzaminų programas, skirtas atestuoti branduolinės energetikos objekto statinių statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovus, nustato aplinkos ministras, suderinęs su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija. (SĮ 12 str. 19 d.)

Egzaminų programas, skirtas atestuoti statinių (išskyrus kultūros paveldo objektus ir kultūros paveldo statinius), esančių kultūros paveldo objekto teritorijoje, jo apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje, statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovus, nustato aplinkos ministras, suderinęs su kultūros ministru. (SĮ 12 str. 20 d.)

Nustatyti pagrindai ir atvejai statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų kvalifikacijos atestatų išdavimui, keitimui, galiojimo sustabdymui, galiojimo sustabdymo panaikinimui, galiojimo panaikinimui ir įspėjimo pareiškimui (SĮ 12 str. 14, 15, 18 d.; 22 str. 5, 7 d.).

Nustatyta, kad statytojas (užsakovas) privalo nepradėti statybos, kol apie statybos pradžią nepateikta informacija šios dalies 12 punkte nustatyta tvarka. SĮ 27² str. 1 d. nurodyta, kad statytojas (užsakovas) privalo IS „Infostatyba“ pranešti apie statybos pradžią, kai šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje, išskyrus šios dalies 6 ir 6¹ punktus, nurodytais atvejais privalomas SLD. SĮ nenurodyta per kokį terminą turi būti pranešta apie statybos pradžią tais atvejais, kai gaunamas SLD, įteisinantis savavališkus statybos darbus (t. y. kai statybos darbai pradėti iki SLD gavimo). (SĮ 14 str. 1 d. 14 p.)

Reikalavimas būti atestuotu ypatingųjų statinių rangovu netaikomas paprastojo remonto atveju. (SĮ 18 str. 2 d.)

Kai statyba vykdoma rangos būdu, statytojas (užsakovas) privalo paskirti vieną už visų statinių statybą atsakingą rangovą, (SĮ 18 str. 9¹ d.)

Statinio projektą pasirašo statinio projektuotojas ar jo įgaliotas asmuo, statinio projekto vadovas, statinio projekto dalių vadovai, statinio architektai ir statinio projekto rengėjai. (SĮ 24 str. 19 d.)

Specialiųjų architektūros reikalavimų privalomumo atvejai nustatyti pateikiant nuorodą į kitą įstatymo straipsnį. (SĮ 24 str. 11¹ d.)

Už statinio projekto atitiktį nustatytiems teisės aktų reikalavimams atsako ir projektinius pasiūlymus tikrinantys subjektai, kai jie privalėjo tikrinti projektinius pasiūlymus ir kiek tai susiję su nustatyta jų kompetencija. (SĮ 24 str. 20 d. 2 p.)

Specialieji reikalavimai ir prisijungimo sąlygos galioja iki statybos užbaigimo procedūrų užbaigimo dienos arba 5 metus nuo šių dokumentų išdavimo dienos, jeigu SLD negautas. (SĮ 24 str. 23 d.)

Statinio projekto sprendiniai turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo tą dieną, kai buvo išduoti specialieji reikalavimai. Praėjus 5 metams po specialiųjų reikalavimų išdavimo dienos ir tais atvejais, kai specialieji reikalavimai nebuvo išduoti, statinio projektai turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo prašymo gauti SLD pateikimo dieną. Kai teisės aktų numatytais atvejais yra privaloma parengti statinio projektą, tačiau nėra privaloma gauti SLD, statinio projektas turi atitikti normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo statinio projektavimo darbų rangos sutarties pasirašymo dieną. (SĮ 24 str. 24 d.)

Vienas iš SLD atvejų yra leidimas tęsti sustabdytą statybą, išskyrus atvejus, kai statyba tęsiama pašalinus savavališkos statybos padarinius. (SĮ 27 str. 1 d. 8 p.)

Prieš teikiant prašymą SLD gauti privaloma gauti žemės sklypo savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimą dėl Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytų teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, registravimo Nekilnojamojo turto registre, kai šiam sklypui dėl statytojo žemės sklype numatomos vykdyti ar vykdomos ūkinės veiklos šios teritorijos turi būti nustatytos, arba valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio rašytinį sutikimą, kai dėl šios veiklos atsiranda apribojimų valstybinėje ar savivaldybės žemėje, privalo būti pateiktas kartu su prašymu SLD gauti. (SĮ 27 str. 5 d. 14 p.)

Jeigu pateikti ne visi SLD išduoti privalomi dokumentai ir (ar) asmuo negali įgyvendinti statytojo teisės, ar nepateikta informacija apie valstybės rinkliavos už SLD sumokėjimą, prašymas išduoti SLD nenagrinėjamas ir apie tai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas pranešama statytojui, nurodant prašymo nenagrinėjimo priežastis. (SĮ 27 str. 8 d.)

SLD išdavimo procedūros nestabdomos, jei asmuo prašyme nurodo, kad atliko savavališkos statybos darbus, dėl kurių nėra surašytas savavališkos statybos aktas. (SĮ 27 str. 19 d.)

Nustatyti atvejai, kai viešojo administravimo subjektas, išdavęs SLD, panaikina šio dokumento galiojimą. (SĮ 27 str. 23 d. 2 p.)

Sprendimą neišduoti SLD statytojas (užsakovas) turi teisę apskųsti teismui. (SĮ 27 str. 27 d.)

Kai po SLD išdavimo keičiami esminiai statinio projekto sprendiniai, nustatytos sąlygos ir atvejai (išimtys), kai neprivaloma iš naujo informuoti visuomenės apie numatomą statinių projektavimą ir gauti naują SLD. (SĮ 27 str. 33 d.)

Nustatyta „plati“ (praktikoje įvairiai interpretuojama) projektinius pasiūlymus tikrinančių subjektų kompetencija (pvz., „ar pateikti projektiniai pasiūlymai atitinka aplinkos ministro nustatytus reikalavimus“), tikrinantys subjektai neturi prievolės tikrinti statinio projekto sprendinių atitikties gaisrinės saugos reikalavimams. (SĮ 27¹ str.)

Nenustatyta prievolė ar galimybė patikrinti techninį darbo projektą po pateikto PSP, išskyrus tam tikras išimtis. (27² str. 3 d.)

Pranešant apie statybos pradžią IS „Infostatyba“ statytojas (užsakovas) turi pareigą pateikti informaciją apie paskirtą (pasamdytą) statinio statybos vadovą. (SĮ 27² str. 5 d. 11 p.)

Nustatyti du skirtingi PSP sudarančių dokumentų sąrašai: vienas - kai privalomas SLD, kitas – tam tikrais atvejais, kai SLD neprivalomas (SĮ 27² str. 5 ir 5¹ d.)

Nenustatyta, kokios yra pasekmės už susisiektimo komunikacijų ir inžinerinių tinklų savininkų, valdytojų ar naudotojų išvados nepateikimą per nustatytą terminą.

Statybos užbaigimo aktas surašomas užbaigus ypatingųjų statinių naujo statinio statybos, rekonstravimo darbus ar atnaujinus (modernizavus) pastatus. (SĮ 28 str. 2 d.)

IS „Infostatyba“ deklaracija apie statybos užbaigimą surašoma ir ekspertizės rangovo tvirtinama užbaigus statybos darbus, kuriems privalomas SLD, išskyrus statinius, kurių statyba užbaigiama surašant statybos užbaigimo aktą. (SĮ 28 str. 3 d.)

Nenustatyta, kokie statybos užbaigimo dokumentai privalomi, kai neprivalomas SLD, bet privalomas PSP ar kai neprivalomas nei SLD, nei PSP.

Vyriausybės nustatytais atvejais ir tvarka statinių (jo patalpas) galima naudoti ne pagal paskirtį (SĮ 47 str. 1 d. 1 p.)

Viešojo administravimo subjektas, atliekantis statinio naudojimo priežiūrą, turi teisę pareikalauti nenaudoti statinio ir nevykdyti jame jokios veiklos, jeigu statinys pastatytas savavališkai. (SĮ 49 str. 3 d. 9 p.)

Statinių naudojimo priežiūrą atliekantys subjektai informaciją apie statinių naudojimo

priežiūros vykdymą teikia VTPSI. (SĮ 49 str. 5 d.)

SĮ keturioliktajame skirsnyje nenumatyta juridinių asmenų atsakomybė už:

- deklaracijos apie statybos užbaigimą ar pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių patvirtinimą neturint teisės verstis šia veikla;
- statybos darbų organizavimą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus;
- SĮ 27² straipsnio 5 dalies 5 punkte nurodytų išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo tvarkos pažeidimą;
- statinių projektų patikrinimo, SLD išdavimo tvarkos pažeidimą.

SĮ 55 straipsnio 1 dalyje numatyta juridinių asmenų (projektuotojų ir statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovų) atsakomybė už statinio projekto, kurio sprendiniai prieštarauja esminiems su statinio sauga ar saugiu naudojimu susijusiems statinio reikalavimams ar teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, pateikimą statinio projekto užsakovui, tokio statinio projekto ekspertizės akto su teigiamu statinio projekto įvertinimu pateikimą statinio projekto ekspertizės užsakovui.

SĮ 56 straipsnyje numatyta juridinių asmenų atsakomybė už savavališką statybą (įskaitant savavališką statybą saugomose teritorijose). SĮ 56 straipsnio 11, 12 dalyse numatyta neproporcingai švelni atsakomybė už nesudėtingojo statinio savavališką rekonstravimą tais atvejais, kai nesudėtingasis statinys savavališkai rekonstruojamas į neypatingąjį ar ypatingąjį statinį.

SĮ 67 straipsnyje nustatyta, kad atsakomybė už šio įstatymo 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 ir 66 straipsniuose nurodytus pažeidimus taikoma ir juridiniams asmenims, taip pat kitoms užsienio organizacijoms ir jų padaliniams; nurodyti pažeidimai nagrinėjami, priimti sprendimai skundžiami ir vykdomi tokia pačia tvarka kaip atitinkamuose ANK straipsniuose nurodyti administraciniai nusižengimai. VTPSI pareigūnai pradeda minėtų nusižengimų teiseną, atlieka tyrimą ir teisės aktų nustatyta tvarka surašo protokolus, nutarimus ir kitus bylos dokumentus, kurių formą tvirtina VTPSI viršininkas. Atkreiptinas dėmesys, kad dalies šiame SĮ straipsnyje nurodytų pažeidimų nagrinėjimas yra susijęs ne su statybos valstybinės priežiūros vykdymu (VTPSI funkcijomis), o su statinių naudojimo priežiūros vykdymu (statinių naudojimo priežiūrą atliekančių subjektų funkcijomis), todėl šio straipsnio formuluotė, nurodanti kad VTPSI atlieka visų šiame straipsnyje nurodytų pažeidimų tyrimą, yra klaidinanti.

TPSŽNVPI teisinis reguliavimas šiuo metu galiojančiuose ir siūlomuose keisti straipsniuose:

TPSŽNVPI 4 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad teritorijų planavimo proceso rengimo etapu VTPSI nagrinėja gautus skundus dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodytų teritorijų planavimo proceso parengiamuoju etapu priimtų administracinių sprendimų, atliktų procedūrų atitikties teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams.

VTPSI nesuteikti įgaliojimai vykdyti išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo teisėtumo tikrinimą.

VTPSI nesuteikti įgaliojimai, kurie užtikrintų veiksmingą statinių projektų patikrinimo terminų ir SLD išdavimo terminų laikymosi priežiūrą. Nors VTPSI suteikti įgaliojimai taikyti administracinę atsakomybę už teisės aktuose nustatytos statinių projektų patikrinimo ir SLD išdavimo tvarkos pažeidimus (ANK 362 straipsnio 1, 2, 5, 6 dalys), šie įgaliojimai nėra pakankami siekiant užtikrinti, kad SĮ 27¹ straipsnyje nurodytiems subjektams tikrinant statinių projektus ir savivaldybių merams ar jų įgaliotiems savivaldybių administracijų direktoriams arba savivaldybių administracijų direktorių įgaliotiems kitiems savivaldybių administracijų valstybės tarnautojams išduodant SLD būtų laikomasi SĮ nustatytų terminų.

TPSŽNVPI 10 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kokius aspektus turi patikrinti VTPSI tikrindama

SLD išdavimo teisėtumą.

TPSŽNVPI 10 straipsnyje nenurodyta, kaip turėtų būti vykdomos TPSŽNVPI 10 straipsnio 7 dalyje nurodytos procedūros, kai VTPSI teisme turi ginčyti SLD kaip neteisėto administracinio sprendimo patvirtinti teritorijų planavimo dokumentą ar nevykdant teritorijų planavimo proceso neteisėtai priimto administracinio sprendimo pasekmę (įskaitant ir tuos atvejus, kai SLD papildomai turi ir savarankiškų neteisėtumo pagrindų).

TPSŽNVPI 10¹ straipsnyje nustatyta PSP tikrinimo tvarka, 13 straipsnyje – statybos sustabdymo tvarka, 14 straipsnyje – savavališkos statybos padarinių šalinimo tvarka. Pagal esamą teisinį reguliavimą stabdant statybą dėl netinkamo PSP bei tuo pačiu dėl kitos priežasties – savavališkos statybos, praktikoje kyla neaiškumų, kaip TPSŽNVPI 10¹, 13, 14 straipsnių normos koreliuoja viena su kita, kadangi skirtingi statybos stabdymo pagrindai sukelia skirtingas pasekmes.

TPSŽNVPI 14 straipsnio 2, 5 dalyse ir 9 dalies 1 punkte įtvirtinta savavališkos statybos įteisinimo galimybė, t. y. nurodyta, kad asmenys turi teisę SI ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka parengti statinio projektą, sumokėti SI 1 priede nustatytą įmoką už savavališkos statybos įteisinimą, gauti statybą leidžiantį dokumentą ir (ar) pranešti apie statybos pradžią tais atvejais, kai žemės sklype (teritorijoje), kuriame (-ioje) yra savavališka statyba, tokios paskirties naujo statinio statyba yra galima arba tokie šio statinio rekonstravimo, remonto ar griovimo darbai yra galimi pagal galiojančius detaliuosius planus ar žemės valdos projektus (jeigu jie privalomi), taip pat bendruosius planus ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ir tokia statyba neprieštarauja imperatyviems aplinkos apsaugos, paveldosaugos, saugomų teritorijų apsaugos teisės aktų reikalavimams. Praktikoje kyla neaiškumų dėl formuluotės „gauti statybą leidžiantį dokumentą ir (ar) pranešti apie statybos pradžią“ taikymo, nes visais atvejais įteisinant savavališką statybą yra reikalingas SLD, taigi situacija, apibūdinta jungtuku „ar“, iš esmės negalėtų susiklostyti.

TPSŽNVPI 11 straipsnyje nustatyta VTPSI vykdomų statybos patikrinimų tvarka, TPSŽNVPI 24 straipsnyje nustatyta VTPSI vykdomų žemės naudojimo patikrinimų tvarka. Šiuose TPSŽNVPI straipsniuose nėra aiškiai nurodyta, kad atliekant patikrinimo veiksmus ne visais atvejais būtina vykti į vietą atlikti patikrinimą. Šiuo metu galiojančių nuostatų formuluotės neteisminio ginčo institucijoms ir teismams, nagrinėjantiems skundus dėl VTPSI priimtų sprendimų, kelia dviprasmybių ir praktikoje suprantamos kaip numatančios prievolę visais atvejais vykti į patikrinimą vietoje.

TPSŽNVPI 11 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatyta, kad VTPSI turi raštu ne mažiau kaip prieš 10 darbo dienų informuoti apie numatomą statybos patikrinimą. TPSŽNVPI 24 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad VTPSI turi raštu ne mažiau kaip prieš 10 darbo dienų informuoti apie numatomą planinį ar neplaninį žemės naudojimo patikrinimą. Taigi galiojančios TPSŽNVPI nuostatos nustato informavimo apie numatomus atlikti statybos ir žemės naudojimo patikrinimus pareigą ir terminus, neišskiriant patikrinimo tipo (tiek planinių, tiek neplaninių patikrinimų atveju). Galiojant šiam teisiniui reguliavimui, VTPSI praktikoje kyla problemų, kai reikia skubiai reaguoti į galimus pažeidimus, kurie gali sukelti didelę žalą, pažeisti visuomenės interesą, pvz., kai atliekant statybos darbus naikinamos kultūros paveldo vertybės, atsiranda pavojingų statinio ar jo dalies deformacijų, įvyksta statomo statinio ar jo dalies avarija ar nustatoma avarijos grėsmė, galimai vykdomi neteisėti statybos darbai ar žemės naudojimo pažeidimai, kuriais keliamas didelis pavojus žmonių gyvybei, sveikatai ar aplinkai, viešajam interesui. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 6 dalis numato informavimo apie numatomą patikrinimą pareigą ir terminus tik planinio patikrinimo metu, šio straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad neplaninis patikrinimas turi atitikti neplaninių patikrinimų taisyklės ir turi būti atliekamas šio straipsnio 13 dalyje nurodytu pagrindu. Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas, pradėdamas ūkio

subjekto veiklos neplaninį patikrinimą, pateikia tikrinamam ūkio subjektui sprendimą atlikti neplaninį patikrinimą.

TPSŽNVPI 11 straipsnio 8 dalyje, 14 straipsnio 4 dalyje, 24 straipsnio 8 dalies 2 punkte nustatyta, kad asmenys, kuriems surašyti TPSŽNVPI 11 straipsnio 6 dalyje, 14 straipsnio 2 dalyje, 24 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodyti privalomieji nurodymai, gali kreiptis į VTPSI arba teismą dėl privalomojo nurodymo vykdymo termino pratęsimo, jei dėl nuo asmens, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, nepriklausančių priežasčių, nurodytų TPSŽNVPI, privalomasis nurodymas per nustatytą terminą negali būti įvykdytas. Šiuose TPSŽNVPI straipsniuose nėra reglamentuota situacija, kaip turėtų būti elgiamasi tais atvejais, kai fizinis asmuo, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, miršta arba juridinis asmuo, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, reorganizuojamas ar likviduojamas. Atitinkamai TPSŽNVPI 34 straipsnyje nenumatyta, kad tokiais atvejais sustabdomas privalomojo nurodymo pateikimo vykdyti terminas.

TPSŽNVPI 12 straipsnyje nustatyta statybos valstybinės priežiūros reidų tvarka, 25 straipsnyje – žemės naudojimo valstybinės priežiūros reidų tvarka. Vadovaujantis TPSŽNVPI 12 straipsnio 1 dalimi ir 25 straipsnio 1 dalimi, šių reidų tikslas – be išankstinio įspėjimo, nuotoliniu būdu arba atvykus į teritoriją atlikti jos apžiūrą, rinkti duomenis apie vykdomas statybas ar žemės naudojimą, galimus statybos ar žemės naudojimo pažeidimus, kurių pagrindu planuojami ir organizuojami statybos ar žemės naudojimo patikrinimai. Taigi reidų metų surinkus duomenis apie galimus pažeidimus, turi būti organizuojami papildomi TPSŽNVPI 11 ir 24 straipsniuose nurodyti statybos arba žemės naudojimo patikrinimai tam, kad pažeidimai būtų užfiksuoti ir atlikti su šių pažeidimų šalinimu susiję veiksmai šiuose straipsniuose nustatyta tvarka. Galiojant tokiam teisiniam reguliavimui, tikrinamų subjektų veikla gali būti trukdoma kelis kartus, neefektyviai naudojami VTPSI resursai.

TPSŽNVPI 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad VTPSI surašytas savavališkos statybos aktas įteikiamas pasirašytinai, registruotąja pašto siunta arba kitu būdu aplinkos ministro nustatyta tvarka. Statybos techniniame reglamente STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878, detalizuota VTPSI surašytų savavališkos statybos aktų įteikimo tvarka, nustatyta VTPSI surašytų privalomųjų nurodymų sustabdyti statybą ir privalomųjų nurodymų pašalinti savavališkos statybos padarinius įteikimo tvarka (įskaitant ir galimybę įteikti šiuos dokumentus paskelbiant juos viešai). Specialioji kitų TPSŽNVPI nustatyta tvarka VTPSI pareigūnų surašytų dokumentų įteikimo tvarka TPSŽNVPI nėra nustatyta.

TPSŽNVPI 19 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad VTPSI išduoda pažymą apie statinių, kuriems griauti privalomas SLD, nugriovimą, kai šie statiniai nugriauti. Tuo tarpu SI 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad deklaracija apie statybos užbaigimą surašoma, statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovas arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovas tvirtina deklaraciją apie statybos užbaigimą užbaigus kitus, negu nurodyti šio straipsnio 2 dalyje, statybos darbus, kuriems buvo išduoti šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1–7 punktuose nurodyti SLD (įskaitant ir SI 27 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytą leidimą nugriauti statinį). Tiek VTPSI išduota pažyma apie statinio nugriovimą, tiek ekspertizės rangovo patvirtinta deklaracija apie statybos užbaigimą yra tinkami dokumentai siekiant išregistruoti nugriautą statinį, kuriam griauti buvo privalomas SLD, iš Nekilnojamojo turto kadastro informacinės sistemos (Nekilnojamojo turto kadastro informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2025 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-89, 41.4 punktas). Taigi VTPSI atliekama pažymų apie statinio nugriovimą išdavimo funkcija iš esmės

dubliuoja statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovo arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovo atliekamą deklaracijos apie statybos užbaigimą tvirtinimo funkciją, kuri gali būti atliekama ir statinio, kuriam griauti privalomas SLD, nugriovimo atveju.

TPSŽNVPI 27 straipsnyje numatytos VTPSI teisės statybos valstybinės priežiūros srityje, 28 straipsnyje – VTPSI teisės žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityje. TPSŽNVPI 27 straipsnio 2 dalyje ir 28 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, jeigu VTPSI, atlikdama statybos ar žemės naudojimo valstybinę priežiūrą, negali netrukdomai patekti į tikrintinus objektus, ji pateikia teismui prašymą dėl teismo leidimo įeiti į tikrintinus objektus. Praktikoje susiduriama su problema, kad asmenys, net ir esant teismo leidimui įeiti į tikrintinus objektus, neįsileidžia VTPSI pareigūnų į tikrintiną objektą. TPSŽNVPI nenumato, kokius veiksmus nurodytais atvejais turėtų atlikti VTPSI, siekdama atlikti savo funkcijas.

Vadovaujantis TPSŽNVPI 30 straipsnio 1 dalimi, jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, VTPSI gauti skundai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų skundai išnagrinėti reikalingų dokumentų ir informacijos gavimo dienos. TPSŽNVPI nenumatyta kokiais terminais bendruoju atveju surenkami skundai išnagrinėti reikalingi dokumentai ir informacija.

SIPĮ teisinis reguliavimas šiuo metu galiojančiuose ir siūlomuose keisti straipsniuose:

SIPĮ 2 straipsnio 4 dalies termino „Prioritetinė savivaldybės infrastruktūra“ apibrėžtyje nustatyta, kad prioritetinė savivaldybės infrastruktūra – savivaldybės tarybos sprendimu pagal savivaldybės tarybos patvirtintus kriterijus pripažinta prioritetine ir (ar), atsižvelgiant į strateginio planavimo dokumentus, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendruosiuose planuose nustatytoms prioritetinės plėtros teritorijoms ir jų vystymui skirta savivaldybės infrastruktūra. Pažymėtina, kad įstatyme prioritetinėje savivaldybės infrastruktūroje nenustatyti konkretūs viešąjį interesą užtikrinantys prioritetiniai statiniai, t. y. ne žemesnės kaip C kategorijos gatvės, suplanuotos teritorijų planavimo dokumentuose, todėl praktikoje savivaldybės susiduria su problemomis nuosekliai vystant savivaldybės infrastruktūros plėtrą ir taikant įstatymo nuostatas. Atsižvelgiant į tai, keistina SIPĮ 2 straipsnio 4 dalies formuluotė.

SIPĮ 2 straipsnio 8 dalies termino „Savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius“ apibrėžtyje nustatyta, kad savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius – Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, inicijuojantys ir įgyvendinantys savivaldybės infrastruktūros plėtrą savivaldybės teritorijoje pagal savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį. Praktikoje nėra galimybės savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriui dalyvauti savivaldybės infrastruktūros plėtroje jungtinės veiklos sutarčių pagalba. Atsižvelgiant į tai, keistina SIPĮ 2 straipsnio 8 dalies formuluotė.

SIPĮ 8 straipsnio 4 dalyje nustatytos savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus parengtos savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties standartinės sąlygos. Praktikoje kyla klausimų, ar nebaigtos statyti infrastruktūros eksploatavimo galimybė yra SIPĮ neprieštaraujanti sąlyga, todėl siekiant užtikrinti Statybos įstatymo teisiniame reguliavime nustatytas išimtis dėl galimybės eksploatuoti nebaigtą statyti savivaldybės infrastruktūrą, SIPĮ nėra atitinkamos nuostatos, kuria būtų galimybė (ne prievolė) naudoti neužbaigtą statyti savivaldybės inžinerinę infrastruktūrą, nenumatyta sutikimo suteikti savivaldybės infrastruktūros valdytojui kitų inžinerinės savivaldybės infrastruktūros vartotojų prijungimo teisę, kai būtų numatoma galimybė naudoti neužbaigtą statyti ir (ar) įrengti inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą. Atsižvelgiant į tai, keistina SIPĮ 8 straipsnio 4 dalies formuluotė.

SIPĮ 8 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kai savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties šalių rašytiniu susitarimu sutartis gali būti keičiama, pratęsiamas jos galiojimo terminas, t. y. iki

kompensacijų už savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus (iniciatorių) lėšomis suprojektuotą ir pastatytą ar įrengtą savivaldybės infrastruktūrą išmokėjimo dienos, tačiau nepatikslinkta už kokią suprojektuotą ir pastatytą ar įrengtą savivaldybės infrastruktūrą būtų kompensuojama. Atsižvelgiant į tai, tikslintina SIPI 8 straipsnio 7 dalies formuluotė.

SIPI 8 straipsnio 9 dalyje nustatyti atvejai, kai savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis nutraukiama savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus sprendimu, t. y., kai:

1) neišduodamas SLD ir savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius (iniciatoriai) (statytojas, vystytojas) pateikia prašymą savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriui dėl savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties nutraukimo;

2) panaikinamas SLD galiojimas;

3) statybos darbai nuo SLD išdavimo dienos nepradedami per 3 metus.

Kai savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis nutraukiama savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus sprendimu, šios dalies 2 punkte nenustatyta, kad minėtu atveju panaikinamas SLD, panaikinamas statybą leidžiančio dokumento (dokumentų), kuriam (kuriems) išduoti savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis buvo privaloma, galiojimas; šios dalies 3 punkte nepatikslinkta ir nenustatyta, kad minėtu atveju, inžinerinės savivaldybės infrastruktūros statybos darbai nuo SLD išdavimo dienos arba nuo savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties sudarymo dienos, kai Statybos įstatymo nustatytais atvejais statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas, nepradedami per 3 metus. Siekiant skaidrumo ir aiškumo, siūlytina labiau tikslinti ir detalizuoti šios dalies 2–3 punktuose nurodytų atvejų formuluotes. Atsižvelgiant į tai, keistina SIPI 8 straipsnio 9 dalies formuluotė.

SIPI 10 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius per savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje nustatytą terminą, bet ne vėliau kaip iki statinių, kuriems reikalinga infrastruktūros plėtra, statybos užbaigimo (jeigu atliekamos atskirų statinių statybos užbaigimo procedūros – iki pirmojo statinio statybos užbaigimo) SĮ nustatyta tvarka pastato ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka įrengia ir neatlygintinai perduoda savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje nurodytą infrastruktūrą šioje sutartyje nurodytiems savivaldybės infrastruktūros valdytojams. Tačiau nenurodyta išimtis, kai savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje nustatyta, kad joje nurodyta inžinerinė savivaldybės infrastruktūra gali būti naudojama iki jos statybos ir (ar) įrengimo užbaigimo ir savivaldybės infrastruktūros valdytojui perduota teisė priimti sprendimus dėl šios inžinerinės savivaldybės infrastruktūros vartotojų prijungimo, savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius turi galimybę savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje nurodytą inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą perduoti savivaldybės infrastruktūros valdytojams iki jos statybos (ar) įrengimo užbaigimo. Atsižvelgiant į tai, keistina SIPI 10 straipsnio 2 punkto formuluotė.

SIPI 13 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kompensacijos už prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus vystymo etapus, savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyse nustatytas kompensavimo sąlygas, savivaldybės infrastruktūros perdavimo savivaldybės infrastruktūros valdytojui (valdytojams) terminą mokamos iš savivaldybės biudžeto ir (ar) kituose įstatymuose nustatytais atvejais – iš savivaldybės infrastruktūros valdytojo biudžeto, taip pat iš Programos lėšų, sukauptų iš prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įmokų. Savivaldybė ir (ar) savivaldybės infrastruktūros valdytojas privalo kompensuoti savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje numatytas savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus išlaidas, patirtas įgyvendinant savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje numatytos prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą. Kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą mokamos iš savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų, kurios surenkamos iš statytojų (vystytojų), prisijungiančių prie savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus pastatytos ar

įrengtos savivaldybės infrastruktūros. Kompensacijos už neprioritetinės infrastruktūros plėtrą nemokamos, kai prie savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros nauji statytojai (vystytojai) neprisijungia. Šioje dalyje nenumatyta, kad kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą mokamos iš savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų, kurios surenkamos iš statytojų (vystytojų), prisijungiančių prie savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros ir (ar) statančių (rekonstruojančių) statinius šios infrastruktūros aptarnaujamoje teritorijoje, nustatytoje teritorijų planavimo dokumentuose ar, kai juose nenustatyta, savivaldybės infrastruktūros plėtros valdytojo patvirtintuose dokumentuose. Atsižvelgiant į tai, keistina SIPI 13 straipsnio 4 dalies formuluotė.

TPĮ teisinis reguliavimas šiuo metu galiojančiuose ir siūlomuose keisti straipsniuose:

TPĮ 2 straipsnyje įtvirtintos sąvokų apibrėžtys, tikslintinos įvertinus teisinio reguliavimo taikymo praktiką:

1) 7 dalyje apibrėžta kompaktiškai užstatyta teritorija – „didesnė kaip 5 ha užstatyta teritorija (pastatų, kiemų, aikštelių užimta žemė, kita tiesioginiam statinių eksploatavimui naudojama žemė), kurioje užstatymo tankis ne mažesnis kaip 20 procentų“. Ši sąvokos apibrėžtis paini ir ją sudėtinga taikyti (pvz., ne visur suformuoti žemės sklypai, kuriuose būtų galima nustatyti užstatymo tankį). Vadovaujantis galiojančia apibrėžtimi, pvz., Lazdynai Vilniuje nepriskirtini kompaktiškai užstatytoms teritorijoms, pagal TPĮ 2 straipsnio 37 dalį – ir urbanizuotoms teritorijoms. Pakeitus kompaktiškai užstatytų teritorijų nustatymo principą iš užstatymo tankio skaičiavimo į atstumų tarp statinių nustatymą, atsirastų vertinimo galimybė pagal viešai skelbiamus duomenis, šių teritorijų nustatymo būdas būtų racionalesnis, lengviau pritaikomas ir labiau atitiktų kompaktiškumo suvokimą;

2) 11 dalyje apibrėžtas pastatų aukštis – „aukštis, matuojamas metrais nuo pastatų (jų dalių) statybos zonos esamo žemės paviršiaus vidutinės altitudės iki pastatų (jų dalių) stogo kraigo ar jų konstrukcijos aukščiausio taško“. Praktikoje kyla klausimų dėl to, koks žemės paviršius laikytinas esamu ir ar pastatų aukščio sąvokos apibrėžtis yra teritorijų planavimo teisinio reguliavimo reglamentavimo sritis. Atitinkamai turėtų būti tikslinamas TPĮ 18 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas detalajame plane nustatomo leidžiamojo pastatų aukščio apibūdinimas;

3) 17 dalyje apibrėžta statybos linija – „linija, su kuria turi sutapti pastatų ir (ar) turinčių stogą inžinerinių statinių antžeminės dalies gatvės fasado projekcija, neįskaitant balkonų, erkerių, karnizų ir kitų fasado elementų“. Nenustatyta, kiek nuo statybos linijos gali atsitraukti minimi fasado elementai;

4) 27 ir 28 dalyse įtvirtinta, kad teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai išreiškiami *grafiskai* ir raštu. Pagal Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą erdviniai duomenys yra oficiali valstybės informacinių išteklių rūšis, kuri turi būti teikiama standartizuotu, skaitmeniniu formatu. Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymas numato, kad teritorijų ir objektų vaizdavimas turi būti grindžiamas tiksliais erdviniais duomenimis, o ne grafiniu atvaizdu. Skaitmeninių erdvinių duomenų naudojimas didina duomenų tikslumą, leidžia automatizuoti tikrinimo ir derinimo procesus, mažina klaidų riziką ir sudaro sąlygas efektyviems duomenų mainams tarp valstybės informacinių sistemų. Todėl terminas „erdviniai duomenys“ geriau atspindi šiuolaikinę teritorijų planavimo dokumentų formą ir skaitmenizavimo naudą.

5) 38 dalyje apibrėžtas užstatymo aukštis – „savivaldybės lygmens bendrojo plano (rengiamo miesto teritorijai) ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano teritorijos naudojimo privalomasis reikalavimas, kuriuo nustatomas planuojamos teritorijos (jos dalies) vyraujantis pastatų

aukštis“, t. y. šis teritorijos naudojimo privalomasis reikalavimas suprantamas kaip pastatų aukštis, kuris vyrauja ir nėra tapatus detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamente nustatomam leidžiamajam (maksimaliam) pastatų aukščiui, kurio negalima viršyti. Šis teritorijos naudojimo reikalavimas nustatomas bendruosiuose planuose, kuriuose nevertinamos konkrečių žemės sklypų užstatymo galimybės, tarp jų – leidžiamasis pastatų aukštis. Praktikoje kyla sunkumų aiškinant „vyraujantį pastatų aukštį“, atskiros savivaldybės savaip interpretuoja šios sąvokos taikymą.

TPI 15 ir 18 straipsniuose nustatyta, kad atitinkami kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai pagal Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės detalizuoja aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, bet nėra nuorodos į aplinkos ministro tvirtinamas teritorijų planavimo normas (galioja nuo 2014-01-02), kuriomis vadovaujamosi rengiant kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus.

TPI 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta galimybė savivaldybės lygmens miestų teritorijų bendruosiuose planuose papildomai nustatyti dvi leidžiamą užstatymo intensyvumo rodiklio reikšmes. Tarpinės (didesnės už mažiausiąją, bet ne didesnės už didžiausiąją) rodiklio reikšmės gali būti taikomos planuojant statyti naujus pastatus su gyvenamosios paskirties patalpomis, kai šios reikšmės įteisinamos vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose, kuriuose nustatytas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas. Manytina, kad toks leidžiamą užstatymo intensyvumo rodiklio reikšmių nustatymas savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose nurodytose teritorijose nustatytomis konkrečiomis sąlygomis galėtų būti taikomas plačiau, tuo pačiu skatinant verslo subjektus vystyti gyventojams reikalingas veiklas (pvz., paslaugų prieinamumui šiose teritorijose užtikrinti), rengti vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus ir panašiai.

TPI 20 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis statybai pagal bendrojo plano sprendinius, kai atitinkamoje teritorijoje detalieji planai arba vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas, neparengti: nustatyta, kad statyba negalima TPI 17 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais, kai teritorijai turi būti parengtas detalusis planas arba vietovės lygmens bendrasis planas, kuriame nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas. TPI 17 straipsnio 1 dalyje nurodyti 3 atvejai, kai turi būti rengiami detalieji planai (ar vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas), nors tik šios dalies 1 ir 3 punktuose nurodyti atvejai sietini su teritorijos vystymu ar prievole rengti detaliuosius planus savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendiniuose nurodytoms gyvenamųjų vietovių plėtrai ir (ar) gamtinio ir kultūrinio savitumo išsaugojimui reikšmingoms teritorijoms šiuose sprendiniuose nustatytomis sąlygomis, kai būtinas tvarus planavimas, sprendžiantis infrastruktūros ar savivaldybei svarbių teritorijų plėtros klausimus. TPI 17 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu atveju savivaldybė galėtų spręsti savarankiškai ir bendrajame plane nustatyti, ar šiose teritorijose statyba galima tik parengus vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą, ar atskirų statinių statyba nedarys įtakos planuojamiems rengti teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams ir ji galima vadovaujantis atitinkamo bendrojo plano sprendiniais.

TPI 20 straipsnio 1 dalyje nurodyta: „Žemės sklype, esančiame urbanizuotoje ir urbanizuojamoje teritorijoje, kuriai neparengti detalieji planai arba vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas, galima statyba, atitinkanti *savivaldybės lygmens bendrojo plano ar vietovės lygmens bendrojo plano*, jeigu jis parengtas, sprendinius <...>“. Atsižvelgus į tai, turėtų būti ištaisyta klaida to paties straipsnio 2 dalies 1 ir 2

punktuose, kuriuose įtvirtinta, kad vadovaujamasi savivaldybės lygmens bendrojo plano *ir (ar)* vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendiniais.

TPĮ 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais gali būti keičiama žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) keičiamas ar nustatomas žemės sklypo naudojimo būdas. Galimi atvejai, kai, vadovaujantis minėtomis nuostatomis, žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis pakeičiama ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdas pakeičiamas (ar nustatomas, jeigu jis nenustatytas), bet žemės sklype yra teisėtai pastatyti statiniai, kurių paskirtis nebeatitinka pakeistos pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) žemės naudojimo būdo. Šiais atvejais susidarytų padėtis, kai valstybinę žemės priežiūrą vykdančios institucijos gali nustatyti, kad žemės sklypas naudojamas ne pagal paskirtį.

TPĮ 20 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta, kad žemės ūkio paskirties žemės sklype esančioje užstatytoje teritorijoje, kurioje yra žemės naudotojui priklausantys gyvenamosios paskirties pastatai ir jų priklausiniai, galima statyba nesuformavus atskirų žemės sklypų ir nustatyta, kad šiais atvejais didžiausias leidžiamasis žemės sklypo užstatymo tankis skaičiuojamas pagal Nekilnojamojo turto kadastrę nurodytų žemės naudmenų (užstatytos teritorijos) plotą, bet nenurodyta, kaip turėtų būti skaičiuojamas statybos plėtrą ribojantis leidžiamasis žemės sklypo užstatymo intensyvumas.

TPĮ 25 straipsnio 5 dalies 2 punkte nustatyta, kad kompleksinio teritorijų planavimo proceso metu rengiamo kompleksinio teritorijų planavimo dokumento koncepcijai sprendimu turi pritarti teritorijų planavimo dokumentą tvirtinantis subjektas, 7 dalyje – kad savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, atliekantis savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, turi pritarti kiekvienos šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytos rengimo etapo stadijos sprendiniams. Nors prievolė pritarti (nepritarti) nustatyta, nenurodytas terminas, per kurį turi būti priimtas atitinkamas sprendimas, nenustatyta, kada gali būti nepritariama koncepcijai, todėl dažni atvejai, kai nemotyvuotai išstętos biurokratinės procedūros ilgina teritorijų planavimo procesą. Manytina, kad ir prievolė savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui, atliekančiam savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, pritarti (nepritarti) TPĮ 25 straipsnio 5 dalies 3 punkte nurodytiems konkretizuotiems sprendiniams – perteklinė, nes jis dalyvauja derinant kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą ir derinimo metu Teritorijų planavimo komisijoje vertina konkretizuotus sprendinius, kurie gali būti patikslinti ar pakeisti įvertinus viešinimo metu gautas pastabas ir pasiūlymus. Manytina, kad konkretizuotų sprendinių, kaip galutinio rezultato, neatlikus viešinimo procedūrų vertinti visa apimtimi neprivaloma – nustačius, kad šie sprendiniai aiškūs, konkretūs ir suprantami, neprieštarauja planavimo darbų programai, užtenka pritarti ar motyvuotai nepritarti jų teikimui viešinti. Konkretizuotų sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams, architektūros kokybės kriterijams, urbanistiniams principams ir pan. savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, atliekantis savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, vertina dalyvaudamas Teritorijų planavimo komisijoje.

TPĮ 27 straipsnio 6 dalyje nurodytas konkretus atvejis, kada iki 1996 m. sausio 1 d. parengti detalieji planai gali būti pripažinti netekusiais galios. Savivaldybės dažnai mini atvejus, kai galiojantys detalieji planai, kurių negalima pripažinti netekusiais galios pagal TPĮ 27 straipsnio 6 dalį, ima trukdyti racionaliam teritorijų vystymui, kurį būtų galima vykdyti pagal pakeistų bendrųjų planų sprendinius nesukuriant papildomos biurokratinės naštos (pvz., kai numatyta pastatų statyba, bet pagal iki 2004-05-01 galiojusį teisinį reguliavimą nenustatytas nei užstatymo intensyvumas, nei užstatymo tankumas, nei pastatų aukštis; kai pagal iki 2014-01-01 galiojusį teisinį reguliavimą vienam žemės sklypui parengti detalieji planai – norint pakeisti jų sprendinius, reikia keisti ar koreguoti detalų planą nustatant nagrinėjamą teritoriją arba rengti naują detalų planą visam kvartalui; seni detalieji planai dažnu atveju neskaitmenizuoti). Įvertinus tai ir papildomais nustatytais

atvejais siekiant mažinti perteklinę biurokratinę naštą, tikslinga sukurti teisinį pagrindą savivaldybės institucijoms detaliuosius planus pripažinti netekusiais galios.

TPĮ 28 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kada kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas turi būti keičiamas. Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse nurodyta, kad numatomi koreguojamo kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendiniai turi atitikti koncepciją, patvirtintą galiojančiam teritorijų planavimo dokumentui, bet numatomų sprendinių neatitikimo koncepcijai atvejis nepriskirtas TPĮ nustatytiems atvejams, kada kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas negali būti koreguojamas ir turi būti keičiamas.

TPĮ 30 straipsnyje nustatyti bendrieji specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo reikalavimai, bet nenumatyti atvejai, kada šie dokumentai gali būti pripažinti netekusiais galios. Pagal nuo 2014-01-01 įsigaliojusį pasikeitusį teritorijų planavimo teisinį reguliavimą sumažėjo specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rūšių, t. y. tie patvirtinti specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurių dabar nenumatyta rengti pagal įstatymus, bet kurie pagal iki 2014-01-01 galiojusį teisinį reguliavimą buvo rengiami, galioja, bet negali būti pakeisti ar pakoreguoti, nes nebėra jų rengimą reglamentuojančių taisyklių. Dažnai tai tampa kliūtimi teritorijų vystymui, nes šie dokumentai gali būti praradę aktualumą, jau įgyvendinti arba nebeatitinka šiandieninių teisės aktų reikalavimų.

TPĮ 6, 31, 33, 34 ir 35 straipsniuose nurodyti informacijos apie teritorijų planavimo procesą teikimo būdai, vienas jų – seniūnijų skelbimo lentose. Toks informavimo būdas sukelia didelę administracinę naštą plėtotojams ir valstybės institucijoms, tačiau neužtikrina efektyvios informacijos sklaidos. Popieriniai skelbimai seniūnijų skelbimų lentose dažnai būna menkai matomi, fiziškai neprieinami daliai gyventojų (pvz., gyvenančių toliau nuo seniūnijų centrų), nepasiekia platesnės auditorijos ir reikalauja papildomų žmogiškųjų bei finansinių išteklių. Tokie informavimo būdai turi ribotą poveikį visuomenės informuotumui, todėl vietoje seniūnijų skelbimo lentų teritorijų planavimo organizatorius galėtų nuspręsti naudoti ir kitus informavimo būdus (pvz., seniūnijų socialinių tinklų paskyroje).

TPĮ 42¹ straipsnyje nustatyta juridinių asmenų, išduodančių teritorijos planavimo sąlygas ir priimančių atitinkamus nurodytus sprendimus, atsakomybė. Įvertinus šiame aiškinamajame rašte išdėstytus argumentus dėl termino atitinkamiems sprendimams kompleksinio teritorijų planavimo procese priimti nustatymo, manytina, kad TPĮ 42¹ straipsnis galėtų būti papildytas nuostatomis dėl atsakomybės už pritarimo rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo sprendiniams ir konkretizavimo stadijos sprendinių teikimui viešinti procedūrų pažeidimus.

TPĮ 47 straipsnyje (TPĮ redakcija nuo 2027-01-01) nustatyta, kad teritorijų planavimo procedūras planavimo organizatoriai, teritorijų planavimo dokumentų rengėjai, viešojo administravimo subjektai ir kiti teritorijų planavimo proceso dalyviai atlieka naudodamiesi Topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacine sistema (toliau – TPS „Vartai“). Manytina, kad ši sistema turėtų būti naudojama atliekant ir teritorijų planavimo proceso inicijavimo, pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimo ar nustatymo, TPĮ projektu siūlomas detaliųjų planų ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų pripažinimo netekusiais galios procedūras.

ANK teisinis reguliavimas šiuo metu galiojančiuose ir siūlomuose keisti straipsniuose:

ANK nenumatyta administracinė atsakomybė už:

- savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų ar atlyginimo už galimybę statyti valstybinėje žemėje mokėjimo tvarkos pažeidimą;
- už statybos darbų organizavimo tvarkos pažeidimus;

- išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo tvarkos pažeidimą;

- deklaracijos apie statybos užbaigimą ar pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių patvirtinimą neturint teisės verstis šia veikla;

- už daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos ar kito bendrojo naudojimo objektų valdytojo pareigos teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkams pateikti iš planavimo organizatorius ar jo įgalioto asmens gautą su teritorijų planavimo viešiniu susijusią informaciją nevykdymą ar netinkamas vykdymą. ANK 352 straipsnio 1–4 dalyse numatyta neproporcingai švelni atsakomybė už nesudėtingojo statinio savavališką rekonstravimą tais atvejais, kai nesudėtingasis statinys savavališkai rekonstruojamas į neypatingąjį ar ypatingąjį statinį.

ANK 358 straipsnio 1 dalyje numatyta administracinė atsakomybė statinio projektą pasirašiusiems asmenims už statinio projekto, kurio sprendiniai prieštarauja esminiams su statinio sauga susijusiems statinio reikalavimams ar teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, pateikimą statinio projekto užsakovui.

ANK 362 straipsnio 1, 2 dalyse numatyta administracinė atsakomybė už statinių projektų patikrinimo tvarkos pažeidimus, kuri taikoma už statinių projektų patikrinimą atsakingų juridinių asmenų darbuotojams.

ANK 362 straipsnio 3, 4 dalyse numatyta administracinė atsakomybė už specialiųjų architektūros, paveldosaugos ar saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų ar specialiųjų reikalavimų išdavimo tvarkos pažeidimus, kuri taikoma už šių reikalavimų išdavimą atsakingų juridinių asmenų darbuotojams.

ANK 362 straipsnio 362 straipsnio 3, 4 dalyse nenurodytas atsakomybės subjektas, kuriam būtų taikoma atsakomybė už prisijungimo sąlygų neišdavimą per teisės aktuose nustatytus terminus, nepagrįstą atsisakymą jas išduoti ar neteisėtą jų išdavimą, taigi atsakomybė gali būti taikoma tiek už prisijungimo sąlygų išdavimą atsakingiems fiziniams asmenims, tiek už prisijungimo sąlygų išdavimą atsakingų juridinių asmenų darbuotojams.

ANK 362 straipsnio 5, 6 dalyse numatyta administracinė atsakomybė už SLD išdavimo tvarkos pažeidimus.

ANK 589 straipsnio 84 punkte nenurodyta, kad statinių naudojimo priežiūros viešojo administravimo subjektai surašo administracinių nusižengimų protokolus dėl šio kodekso 360 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų, kurių prevencija priskirtina statinių naudojimo priežiūros sričiai. Tuo tarpu ANK 589 straipsnio punktuose, numatančiuose atskirų statinių naudojimo priežiūros viešojo administravimo subjektų kompetenciją, nurodyta, kad šie viešojo administravimo subjektai surašo administracinių nusižengimų protokolus dėl šio kodekso 360 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų (pvz., ANK 589 straipsnio 19, 82 punktai).

Standartizacijos įstatymo teisinis reguliavimas šiuo metu galiojančiuose ir siūlomuose keisti straipsniuose:

Standartizacijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nacionaliniai standartai ir nacionaliniai standartizacijos leidiniai rengiami pagal darbo programą, kuri rengiama, skelbiama ir apie kurią pranešama Reglamente ([ES\) Nr.1025/2012](#) nustatyta tvarka. Darbo programoje taip pat pateikiama informacija apie rengiamas perimtųjų standartų ir perimtųjų standartizacijos leidinių redakcijas lietuvių kalba.

Standartizacijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nėra numatyta, kad sudarant nacionalinės standartizacijos institucijos darbo programą dėl planuojamų rengti perimtųjų standartų ir perimtųjų

standartizacijos leidinių redakcijų lietuvių kalba, prioritetas turėtų būti teikiamas privalomai taikomų perimtųjų standartų redakcijų lietuvių kalba rengimui.

Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad prieš nustatant privalomą perimtųjų standartų taikymą, turi būti parengtos jų redakcijos lietuvių kalba.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma:

Įstatymo projekte Nr. 1 esminių statinio projekto sprendinių sąvoka papildoma nauja dalimi - statinio kategorija, todėl keičiama jos reikšmė, statinio kategorijos keitimas bus susietas su prievole gauti naują SLD (išskyrus išimtis kai kategorija keičiama į žemesnę). Pagal dabar galiojantį reguliavimą tam tikrais atvejais (pvz., pakeičiant laikančiųjų kolonų išdėstymą (atstumus tarp jų)), galima tęsti statybą negavus naujo SLD, nors statinio kategorijos pakeitimas (iš neypatingojo į ypatingąjį) esmingai keičia taikomus reikalavimus tiek statinio projektavimui (atitinkama projektuotojo kvalifikacija, privaloma statinio projekto ekspertizė), tiek statybos darbams (atitinkama statybos rangovo kvalifikacija, juridinis statusas), tiek jų užbaigimui (vietoje tvirtinamos deklaracijos apie statybos užbaigimą surašomas statybos užbaigimo aktas).

Įstatymo projekte Nr. 1 numatyta patikslinti paskirtosios įstaigos sąvoką taip, kad ji apimtų atitikties vertinimo įstaigų, kurios vertina lauko sąlygomis naudojamos įrangos (krovininiai statybiniai keltuvai, sutankinimo mašinos, kompresoriai, buldozeriai, kranai ir kt.) atitiktį į aplinką skleidžiamo triukšmo reikalavimams. Tokiu būdu šios atitikties vertinimo įstaigos bus įtrauktos į bendrą nuoseklią Statybos įstatyme reglamentuojamų paskirtųjų įstaigų sistemą, Statybos įstatymo 11¹ straipsnyje nurodyta Vyriausybės įgaliota įstaiga (VšĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra) įgis kompetenciją skirti ir prižiūrėti šias įstaigas.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad statinio projekto tvirtinimo tvarką nustato aplinkos ministras neapibrėžiant jos pačioje sąvokoje. Šiuo pakeitimu siekiama panaikinti SĮ neaiškumus, kai priklausomai nuo to, ar statytojas (užsakovas) yra fizinis ar juridinis asmuo, skirtingi subjektai taiko skirtingus reikalavimus (dėl tvirtinimo atskiru dokumentu ar žyma projekte, dėl parašo (elektroninio ar nuskanuoto), dėl pasirašymo vietos (ant projekto viršelio ar prie bendrųjų statinio rodiklių) ir pan.).

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad profesinių žinių egzaminų programas rengti, raštu pritarus atestavimą atliekančiai organizacijai ir Aplinkos ministerijai, tvirtinti ir profesinių žinių egzaminavimą vykdyti turi teisę aukštosios mokyklos, asociacijos, sąjungos, kitos visuomeninės organizacijos ar mokymo įstaigos, išskyrus architektus, kurių profesines žinias tikrina, profesinių žinių egzaminų programas rengia ir pritarus Aplinkos ministerijai tvirtina Lietuvos Respublikos architektų rūmai. Teisinių žinių egzaminų programas rengia, raštu pritarus Aplinkos ministerijai, tvirtina ir teisinių žinių egzaminavimą vykdo atestavimą atliekančios organizacijos. Profesinių žinių programą tvirtinantis subjektas papildomai suderina egzaminų programą su kultūros ministru, kai programa skirta asmenims, siekiantiems eiti statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas, nurodytas šio straipsnio 2 dalyje, ypatinguosiuose ar neypatinguosiuose statiniuose (išskyrus kultūros paveldo objektus ir kultūros paveldo statinius), esančiuose kultūros paveldo objekto teritorijoje, jo apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje. Profesinių žinių programą tvirtinantis subjektas papildomai suderina egzaminų programą su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, kai programa skirta asmenims, siekiantiems eiti branduolinės energetikos objekto statinių statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas, nurodytas šio straipsnio 2 dalyje.

Įstatymo projekte Nr. 1 tikslinamos nuostatos dėl statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų ir ypatingųjų statinių statybos rangovų kvalifikacijos atestatų galiojimo sustabdymo, galiojimo panaikinimo ir išpėjimo pareiškimo. Atestatų galiojimo sustabdymo ir galiojimo panaikinimo atvejais, tikslinama formuluotė dėl „esminių statinio projekto sprendinių reikalavimų“, nes tokie reikalavimai SĮ nėra nustatyti, todėl formuluotė keičiama į „esminius statinio projekto sprendinius“. Išpėjimo pareiškimo atveju nustatoma, kad išpėjimo pareiškimas negali būti taikomas SĮ 14 d. ir 15 d. nurodytais atvejais, nes praktikoje, atsižvelgiant į tai, kad nenustačius padarytos žalos viešajam interesui ar žmonių sveikatai, gyvybei, aplinkai ir kitiems su statybos sritimi susijusiems interesams, jis buvo taikomas. Atsižvelgus į tai pastarosios nuostatos dalies atsisakoma.

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinama, kad įstatyme nustatyti įvairūs žemės sklypų (teritorijų) ar esamų statinių savininkų (valdytojų) sutikimai, leidžiantys statyti projektuojamus statinius mažesniais nei norminiais atstumais, galimi tik tais atvejais, kai tai neprieštarauja teisės aktų ar teritorijų planavimo dokumentų reikalavimams. Pvz., gretimo žemės sklypo savininkas gali sutikti, kad statinys statomas arčiau nei norminiu atstumu iki sklypo ribos (šiuo atveju norminis atstumas užtikrina gretimų sklypų savininkų interesus), jei tokia statyba nepažeidžia teisės aktų ar teritorijų planavimo dokumentų reikalavimų, tačiau toks sutikimas negalimas (neturi teisinės galios), jei statant arčiau sklypo ribos būtų pažeistas priešgaisrinis atstumas iki esamo statinio (šiuo atveju norminis atstumas užtikrina gaisrinės saugos reikalavimus, kurių nesilaikymas draudžiamas).

Įstatymo projekte Nr. 1 ištaisomas ypatingųjų statinių statybos rangovams taikomų reikalavimų nenuoseklumas, kai atliekant tokius pačius statybos darbus (pvz., vidaus apdailos darbus) reikalavimas būti atestuotam ypatingojo statinio rangovui skiriasi priklausomai nuo statybos rūšies (pvz., ar statinys yra naujai statomas ar remontuojamas). Po siūlomo pakeitimo reikalavimas ypatingojo statinio rangovui būti atestuotam susiejamas su atliekamų statybos darbų sritimi atliekant apdailos ir inžinerinių sistemų įrengimo darbus, kuriuos nustatys aplinkos ministras, bet ne su statybos rūšimi (nauja statyba, rekonstravimas, remontas, griovimas).

Įstatymo projekte Nr. 1 atsisakoma nuo 2024 m. lapkričio 1 d. įsigaliojusios nuostatos, kad vykdant statybos darbus rangos būdu ir samdant daugiau nei vieną rangovą, statytojas (užsakovas) privalo paskirti vieną už visų statinių statybą atsakingą rangovą, nes šis reikalavimas praktikoje yra įvairiai interpretuojamas, o jo taikymas nėra aiškus. Atsižvelgiant į Lietuvos statybininkų asociacijos 2026-04-01 raštu pateiktą pasiūlymą, toks įstatymo reikalavimas ir su juo susijęs teisinis reglamentavimas turėtų būti vertinamas bei svarstomas iš statytojų, rangovų ir kitų statybos dalyvių interesus atstovaujančių asmenų sudarytoje darbo grupėje ir perkeltas į atskirą SĮ pakeitimo projektą, sutarus dėl tinkamo sprendimo.

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinama, kad specialieji architektūros reikalavimai privalomi tais atvejais, kai privaloma informuoti visuomenę apie numatomą statinių projektavimą ir privaloma rengti statinio projekto architektūrinę dalį. Dabartinės SĮ nuostatos formuluotė nėra iki galo aiški, galima interpretuoti, kad specialieji architektūros reikalavimai privalomi visais atvejais, kai neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai, net jei statiniai ir nėra visuomenei svarbių statinių sąraše (pvz., statant vienbutį gyvenamąjį namą), taip pat, kad specialieji architektūros reikalavimai privalomi ir visiems požeminiams inžineriniams statiniams.

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinama, kad statinio projektą privalo pasirašyti asmenys (projektuotojas ar jo įgaliotas asmuo, statinio projekto vadovas, statinio projekto dalių vadovai), dalyvavę atitinkamame statinio projekto rengimo etape (rengiant projektinius pasiūlymus ar techninį darbo projektą). Dabartinės SĮ nuostatos formuluotė nėra iki galo aiški, galima interpretuoti, kad projektinius pasiūlymus privalo pasirašyti visų projekto dalių vadovai, net ir tie, kurie nedalyvavo rengiant projektinius pasiūlymus, bet turėtų vėliau dalyvauti rengiant techninį darbo projektą.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad už statytojo (užsakovo) pateiktų dokumentų ar informacijos tikrumą arba projektuotojo ar kito statybos dalyvio (tyrėjo, statinio projekto ar statinio ekspertizės rangovo) pateikiamus projektinių sprendinių matmenis, rodiklius, ar skaičiavimo rezultatus, atsakomybė atitinkamai tenka juos pateikusiam statybos dalyviui. Šiuo pakeitimu siekiama aiškumo ir atsakomybės atskyrimo, nes tikrinantys subjektai neturėtų atlikti statytojo (užsakovo) ar projektuotojo funkcijų (perskaičiuoti pateiktų rezultatų), pvz., tikrinant sklypo užstatymo intensyvumą savivaldybės administracija privalo patikrinti ar statinio projekte pateiktas rodiklis yra galimas pagal teritorijų planavimo dokumentus, bet ne kaip šis rodiklis buvo suskaičiuotas (norint patikrinti, ar pateiktas intensyvumo rodiklis yra teisingai suskaičiuotas, savivaldybės administracijai reikėtų perskaičiuoti statinio antžeminės dalies bendrąjį plotą (tam reikėtų žinoti tikslus visų patalpų matmenis, kurie brėžinyje gali būti ir nepateikti)).

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinama, kad specialieji reikalavimai galioja 5 metus ir tuo atveju, jei nepradėti statybos darbai, kai SLD neprivalomas. Taip pat nustatoma, kad specialiųjų reikalavimų galiojimas gali būti panaikintas statytojo (užsakovo) prašymu. Pagal dabartinį teisinį reguliavimą specialieji reikalavimai ir prisijungimo sąlygos galioja iki statybos užbaigimo procedūrų užbaigimo dienos arba 5 metus nuo šių dokumentų išdavimo dienos, jeigu SLD negautas. Vadinas, jei specialieji reikalavimai yra privalomi ir buvo gauti, o statytojas (užsakovas) vėliau persigalvojo (pvz., nori statyti kitokios paskirties statinį), jis turėtų laukti 5 metus po pirminių specialiųjų reikalavimų išdavimo. O tuo atveju, kai statinio projektui, kuriam taikomi pirminiai specialieji reikalavimai, išduotas SLD, specialiųjų reikalavimų keitimas galimas tik po statybos (pagal pirminius specialiuosius reikalavimus) užbaigimo. Tuo pačiu patikslinta, kad specialieji reikalavimai galioja 5 metus ir tuo atveju, kai statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas ir statybos darbai nepradėti.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad susisiektų komunikacijų ir inžinerinių tinklų savininkams (valdytojams) ar naudotojams per nustatytą terminą nepateikus išvados arba atsisakymo išduoti išvadą, kad projekto sprendiniai atitinka prisijungimo sąlygose nustatytus reikalavimus, išsiunčiamas automatinis pranešimas VTPSI, kuri atlieka veiksmus TPSŽNPĮ nustatyta tvarka ir šiems subjektams taiko administracinę atsakomybę.

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinama, kurio laikotarpio teisės aktų reikalavimai taikomi statinio projektui. Kai specialieji reikalavimai neprivalomi ir neišduoti, statinio projektui taikomi pirminio prašymo gauti SLD pateikimo dieną galiojantys teisės aktai. Šis patikslinimas aktualus, kai gavus SLD keičiami statinio projekto sprendiniai ir dėl šių keitimų privaloma gauti naują SLD. Dabartinės SI nuostatos formuluotė nėra iki galo aiški (galima interpretuoti, kad po gauto SLD atliekant statinio projekto pakeitimus ir dėl to kreipiantis dėl naujo SLD, statinio projektui taikomi paskutinio prašymo gauti SLD pateikimo dieną galiojantys teisės aktai, o tai kartais nėra praktiškai įmanoma, nes statybos metu teisinis reguliavimas esmingai pakeičiamas (pvz., pakeitus tik statinio išorės matmenis daugiau nei 2 m, anksčiau suprojektuota statinio paskirtis gali nebeatitikti pasikeitusių reikalavimų ir dėl to reikėtų perprojektuoti ir perstatyti jau statomą statinį). Įstatymo nuostata papildoma alternatyvia galimybe statinio projektui taikomų teisės aktų galiojimo dieną „užfiksuoti“ (kai specialieji reikalavimai nėra privalomi ir neišduoti) statytojo (užsakovo) iniciatyva projektavimo sutartį užregistruojant IS „Infostatyba“, o ne pagal pirminio prašymo išduoti SLD datą. Taip pat statytojui (užsakovui) suteikiama galimybė pasirinkti, kad statinio projektui taikomi vėliau įsigalioję teisės aktai, t. y. statiniui gali būti taikomi ir „naujesni“ teisės aktų reikalavimai nei „užfiksuota“ jų galiojimo data pradėjus rengti projektą.

Įstatymo projekte Nr. 1 atsisakoma vieno iš SLD tipų (rūšių) – leidimo tęsti sustabdytą statybą, išskyrus atvejus, kai statyba tęsiama pašalinus savavališkos statybos padarinius. Kadangi savavališka statyba yra klasifikuojama kaip statyba neturint SLD (viena iš savavališkos statybos sąlygų), tai

leidimo tęsti sustabdytą statybą priskyrimas vienam iš SLD tipų (rūšių) sukuria teisinio reguliavimo dviprasmybę. Pvz., kai vykdoma statybą valstybinėje žemėje dėl statytojo neatitikimo privalomiesiems reikalavimams statytojo teisei įgyvendinti sustabdoma naujo statinio statyba, kuriai išduotas SLD, o statyba vis tiek tęsiama, bet neturint leidimo tęsti sustabdytą statybą, tokia statyba klasifikuojama kaip savavališka (nes neišduotas SLD tęsti statybą). Tačiau tuo pačiu metu galioja pirminis SLD naujo statinio statybai, kadangi jo galiojimas nebuvo panaikintas sustabdant statybą. Vadinasi, teisėtai statybai reikalingi du SLD ir neaišku, pagal kurio iš jų neturėjimą turėtų būti klasifikuojama savavališka statyba. Tuo atveju, kai VTPSI sustabdo statybą (išskyrus savavališkos statybos atvejus), o statytojas tęsia statybos darbus, reikėtų vadovautis TPSŽNVPI 13 str.5 d. *(Ne savavališkos statybos atveju surašomas privalomasis nurodymas nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų, išskyrus nustatytiems pažeidimams pašalinti būtinus darbus. <...> Jeigu privalomasis nurodymas neįvykdytas, Inspekcija jos vadovo nustatyta tvarka perduoda privalomąjį nurodymą priverstinai vykdyti antstoliui, išskyrus atvejus, kai iškelta byla dėl privalomojo nurodymo panaikinimo. <...>).*

Įstatymo projekte Nr. 1. papildomas PSP privalomumo, kai neprivalomas SLD, sąrašas nauju atveju – statant naują ar rekonstruojant nesudėtingą I grupės pastatą magistralinio dujotiekio vietovės klasių teritorijoje, nes statyba šiose teritorijose turi būti vykdoma ypatingo atsargumo ir griežto teisės aktų ir saugos reikalavimų laikymosi sąlygomis. Taip pat aiškiau išdėstomas atvejų sąrašas, kai neprivalomas SLD, bet privalomas PSP.

Įstatymo projekte Nr. 1 aiškiau išdėstomas ir patikslinamas su prašymu gauti SLD pateikiamų dokumentų sąrašas.

Įstatymo projekte Nr. 1 siūloma įtvirtinti nuostatą, kad privalomi įvairūs sutikimai, pritarimai ar derinimai, kurie turi būti pateikti kartu su prašymu išduoti SLD, jeigu juos turi išduoti savivaldybės administracija (kaip valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinis arba bendraturtis) išduodami kartu su SLD. Tokių sutikimų, pritarimų ar derinimų nebūtų privaloma gauti atskirai iki pateikiant prašymą SLD gauti. Šiuo pakeitimu siekiama apjungti administracines procedūras (atskirus pateiktų prašymų nagrinėjimus), taip sutrumpinant joms reikalingą laiką, kuriose sprendimą priima tas pats subjektas (savivaldybės administracija). Šiuo metu SI yra įtvirtinta analogiška galimybė gauti valstybinės žemės patikėtinio sutikimą kartu su SLD, kai reikalingas pritarimas statinių statybai valstybinėje žemėje.

Įstatymo projekte Nr. 1 atsisakoma besidubliuojančio projektų tikrinimo nagrinėjant prašymą išduoti SLD. Pagal dabartinį reguliavimą savivaldybės administracija prieš priimdama nagrinėti prašymą per 3 darbo dienas turi patikrinti, ar pateikti visi privalomi dokumentai, ar teikiantis prašymą asmuo gali įgyvendinti statytojo teisę, ar sumokėta valstybės rinkliava už SLD išdavimą. Kadangi tiek privalomi pateikti dokumentai (pvz., besiribojančio sklypo savininko sutikimas, jei neišlaikomi norminiai atstumai), tiek statytojo teisei įgyvendinti būtini dokumentai (pvz., sklypo ar statinio bendraturčių sutikimas, kurio privalomumas gali priklausyti nuo nustatytos nekilnojamojo turto naudojimosi tvarkos) priklauso nuo projekto sprendinių, tai savivaldybės administracija projektinius sprendinius nagrinėja du kartus: pirmą kartą priimdama sprendimą dėl prašymo priėmimo, antrą kartą – priimdama sprendimą pagal savivaldybei priskirtą kompetenciją pritarti ar nepritarti projektiniams pasiūlymams. Praktikoje riba tarp šių tikrinimų nėra aiški. Siūloma, kad pirminis tikrinimas dėl prašymo išduoti SLD būtų tikrinamas automatinio būdu (pasinaudojant IS „Infostatyba“ turimais duomenimis, duomenų mainais, integruotomis sąsajomis su kitomis informacinėmis sistemomis (Nekilnojamojo turto registro informacinė sistema, atestavimą atliekančių organizacijų informacinėmis sistemomis ir kt.)) be žmogaus įsikišimo (tikrinimo). Jei prašymas atitinka iš anksto nustatytus kriterijus ir yra užregistruojamas IS „Infostatyba“, tuomet pradedamas projekto sprendinių

tikrinimas, kuriame dalyvauja įstatyme nustatyti tikrinantys subjektai pagal jiems priskirtą kompetenciją.

Įstatymo projekte Nr. 1 atsisakoma savivaldybėms nustatytos prievolės teikti informaciją VTPSI apie gautus prašymus dėl SLD, kai prašyme asmuo prisipažįsta atlikęs savavališkos statybos darbus, nes tokiais atvejais VTPSI nėra įpareigota atlikti jokių patikrinimų ar procedūrų.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatomas SLD galiojimo terminas – 10 metų, jei per tokį laikotarpį po SLD išdavimo nebuvo pateiktas PSP. Šiuo pakeitimu siekiama paskatinti statytojus prisiimti didesnę atsakomybę dėl planuojamos statybos ir ginti savivaldybės interesus suvaldyti plėtrą. Per 10 metų laikotarpį situacija (teritorijų planavimo sprendiniai, savivaldybės socialinė, inžinerinė infrastruktūra ir kt.) teritorijoje, kurioje planuojama statyti, gali būti pasikeitusi, anksčiau suprojektuoti sprendiniai gali būti nebetinkami, todėl tikslinga gauti naują SLD.

Įstatymo projekte Nr. 1 numatyta statytojo (užsakovo) teisė apskūsti sprendimą neišduoti SLD Lietuvos administracinių ginčų komisijai, ne tik teismui. Tikimasi, kad tokia galimybė padės statytojams (užsakovams) lengviau, greičiau ir aktyviau ginti savo teises, jei SLD neišduodamas nepagrįstai.

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinama, kokiais atvejais keičiant esminius statinio projekto sprendinius po SLD gavimo, neprivaloma gauti naujo SLD. Šiuo metu SI nuostata suformuluota taip, kad naujo SLD nereikia, jei tenkinama bent viena iš nurodytų galimų sąlygų, neatsižvelgiant kaip tenkinamos kitos sąlygos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2025-07-04 nutartis byloje Nr. e3K-3-126-1249/2025). Nustatant naujo SLD privalomumą turėtų būti vertinamos visos nurodytos sąlygos kartu, nes tenkinant tik vieną sąlygą, tam tikrais atvejais kitos sąlygos galėtų būti pažeistos, o tai prieštarauja šios nuostatos reguliavimo tikslui. Tuo pačiu šios sąlygos patikslinamos ir papildomos.

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinama projektinius pasiūlymus tikrinančių subjektų kompetencija. Savivaldybių administracijų kompetencijos išdėstomos konkrečiau, atsisakoma neaiškiai apibrėžto ar perteklinio tikrinimo. Patikslinta, kurie subjektai tikrina projektinius pasiūlymus projektuojant saugomose teritorijose, kadangi ne visos saugomų teritorijų direkcijos yra pavaldžios Aplinkos ministerijai. Patikslinama Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota institucija) kompetencija, prievolę tikrinti projektuojamų statinių paskirties atitiktį Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio nuostatomis perkeltiant savivaldybių administracijoms. Prie tikrinančių subjektų siūloma pridėti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos įgaliota institucija), kuris SLD išdavimo metu turėtų patikrinti projektinių pasiūlymų pagrindinių sprendinių atitiktį gaisrinės saugos reikalavimams (atstumai nuo projektuojamų iki kitų statinių, gaisrų gesinimo ir gelbėjimo automobilių privažiavimai, gaisrams gesinti skirtų vandentiekio tinklų ir kitų inžinerinių statinių išdėstymas). Iš tikrinančių subjektų siūloma išbraukti Energetikos ministeriją, nes dabartinė nustatyta Energetikos ministerijos kompetencija nesuderinta su jos funkcijomis.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad gavus SI 27 straipsnio 1 dalyje, išskyrus šios dalies 6 ir 6¹ punktus, nurodytą SLD, įteisinantį savavališkus statybos darbus, PSP turi būti pateiktas: 1) jei dėl savavališkos statybos darbų nesurašytas savavališkos statybos aktas – per 3 mėnesius nuo SLD gavimo, kai šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais neprivaloma statinio projekto ekspertizė, arba per 6 mėnesius nuo SLD gavimo, kai šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais privaloma statinio projekto ekspertizė; 2) jei dėl savavališkos statybos darbų surašytas savavališkos statybos aktas – per Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdymo terminą.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad statant statinius, kuriuos užbaigus surašomas statybos užbaigimo aktas, po pateikto PSP projektinius pasiūlymus tikrinę subjektai - Nacionalinis visuomenės sveikatos centras (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota institucija) ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos įgaliota institucija), įvertinę galimas rizikas turi teisę IS „Infostatyba“ patikrinti techninį darbo projektą ir, nustatę, kad techninio darbo projekto sprendiniai neatitinka teisės aktų ar kitų statinio projektui keliamų reikalavimų, teikti nurodymus ištaisyti techninio darbo projekto sprendinius. Šiuo pakeitimu siūloma suteikti galimybę statinio užbaigimo procedūroje dalyvaujantiems subjektams iš anksto susipažinti su techninio darbo projekto sprendiniais ir pagal kompetenciją teikti savo pastabas, nes tokių pastabų teikimas jau pabaigus statybos darbus praktikoje yra labai komplikotas ir neracionalus (SLD išdavimo metu šie subjektai tikrina projektinius pasiūlymus, šiame etape sprendiniai nėra detalūs).

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad po pateikto PSP savivaldybių administracijos turi teisę IS „Infostatyba“ patikrinti pridėtus dokumentus ir nustačiusios, kad nepateikta informacija ar dokumentai dėl savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties ar įmokos arba dėl atlyginimo už teisę statyti valstybinėje žemėje, teikti nurodymus pateikti tokią informaciją ar dokumentus ir taikyti administracinę atsakomybę.

Įstatymo projekte Nr. 1 aiškiau išdėstomas bei patikslinamas su PSP pateikiamų dokumentų ir informacijos sąrašas, jis papildomas bendraturčių, savininkų (valdytojų) sutikimais, jei tokie sutikimai nebuvo privalomi išduodant SLD, bet tapo privalomi pakeitus statinio projekto sprendinius ir dėl šių statinio projekto pakeitimų neprivaloma gauti naujo SLD. Siekiant panaikinti painiavą atsisakoma dviejų beveik identiškų su PSP pateikiamų dokumentų ir informacijos sąrašų (vienas skirtas bendru atveju, o kitas – tam tikrais atvejais, kai PSP privalomas, bet neprivalomas SLD).

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad IS „Infostatyba“ pranešant apie statybos pradžią pareiga pateikti informaciją apie paskirtą (pasamdytą) statinio statybos vadovą tenka ne statytojui (užsakovui), o rangovui, kadangi pagal SĮ 18 str. 7 d. 1 p. prievolė paskirti (pasamdyti) statinio statybos vadovą nustatyta rangovui. Šiuo pakeitimu siekiama neįpareigoti vieno statybos dalyvio būti atsakingam ir teikti informaciją apie kito statybos dalyvio pareigas ir atliekamus veiksmus, kai tai gali atlikti tiesiogiai pats statybos dalyvis. Šiuo metu rangovas privalo paskirti (pasamdyti) statybos vadovą, informaciją apie tai perduoti statytojui (užsakovui) (tokios informacijos perdavimo tvarka nėra reglamentuota), o statytojas (užsakovas) perduotą informaciją privalo per nustatytą terminą pateikti prie PSP, o už tokios informacijos nepateikimą laiku statytojui (užsakovui) taikoma administracinė atsakomybė. Nėra teisinga statytojui (užsakovui) taikyti atsakomybę už informacijos, kurios jis nekontroliuoja, nepateikimą. Šiuo metu rangovas IS „Infostatyba“ prie PSP arba elektroniniame statybos darbų žurnale privalo pranešti apie pasitelktus subrangovus, vadinasi, siūlomas pakeitimas būtų rangovo privalomai pateikiamos informacijos praplėtimas ir tuo pačiu statytojo (užsakovo) privalomai pateikiamos informacijos susiaurinimas, t. y. esamų prievolių persikirstymas tarp statybos dalyvių nesukuriant naujų.

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinami atvejai, kai statyba užbaigiama surašant statybos užbaigimo aktą. Pagal dabartinį teisinį reguliavimą šio akto privalomumas susietas su statinių kategorija, statybos rūšimi ir SLD privalomumu. Siūloma nenustatyti visais atvejais SLD privalomumo kriterijaus, nes tos pačios kategorijos statiniai atliekant tos pačios rūšies statybos darbus tam tikrais atvejais galimi ir be SLD (pvz. laisvoje ekonominėje zonoje ar krašto apsaugos tikslams skirtose teritorijose).

Įstatymo projekte Nr. 1 patikslinami deklaracijos apie statybos užbaigimą, kai ją turi patvirtinti statinio projekto ar statinio ekspertizės rangovas, privalomumo atvejai papildant dalimi

statinių, kuriems SLD neprivalomas, bet privalomas PSP, taip pat papildant neypatingaisiais ir nesudėtingaisiais II grupės statiniais, kuriems tam tikrais atvejais nei SLD, nei PSP neprivalomi.

Įstatymo projekte Nr. 1 statytojo teisės įgyvendinimui nustatoma išimtis, kai statytojas bankrutuoja ir negali užbaigti statinio statybos. Tokiu atveju statytojo teisė įgyvendinama statinio bendraturčių sprendimu. Toks pakeitimas reikalingas, kad būtų įmanoma pilnai užbaigti statybą (Nekilnojamojo turto registro informacinėje sistemoje įregistruoti pilną statinio baigtumą), kai statytojas (pvz., nekilnojamojo turto vystytojas) statybos metu tampa nemokus ar jam skelbiamas bankrotas, nors nebaigtą pastatą dalimis (pvz., butais) jis jau būna pardavęs. Tokiu atveju statinio bendraturčiai neįgyja statytojo teisės, nes nevaldo žemės sklypo nuosavybės teise ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais, ir negali užbaigti statybos.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatomi kriterijai (mažesnėje statinio (jo patalpų) dalyje ir nepažeidžiant esminių statinio reikalavimų), pagal kuriuos Vyriausybė nustato atvejus, kai statinys (jo patalpos) nepakeitus paskirties gali būti naudojamas kitai veiklai.

Įstatymo projekte Nr. 1 nustatoma, kad viešojo administravimo subjektas, atliekantis statinio naudojimo priežiūrą, gali pareikalausiti nenaudoti statinio ir nevykdyti jame veiklos, jeigu naudojamas nebaigtas statyti statinys.

Įstatymo projekte Nr. 1 panaikinama prievolė statinių naudojimo priežiūrą atliekantiems subjektams teikti informaciją apie statinių naudojimo priežiūros vykdymą VTPSI, kadangi tokia prievolė netikslinga.

Įstatymo projekte Nr. 1 siūloma numatyti juridinių asmenų atsakomybę už:

- deklaracijos apie statybos užbaigimą ar pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių patvirtinimą neturint teisės verstis šia veikla (SĮ 54 straipsnio 1 dalies pakeitimas);
- informacijos apie paskirtą (pasamdytą) statinio statybos vadovą nepateikimą SĮ nustatyta tvarka (atsižvelgiant į Įstatymo projekte Nr. 1 numatytą rangovo pareigą pranešti apie statinio statybos vadovo paskyrimą (pasamdymą) IS „Infostatyba“), statybos darbų organizavimą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus (SĮ 57 straipsnio pakeitimas);
- išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo tvarkos pažeidimą (SĮ 63 straipsnio pakeitimas);
- statinių projektų patikrinimo, SLD išdavimo tvarkos pažeidimą (SĮ 63 straipsnio pakeitimas).

Įstatymo projekte Nr. 1 numatyta išplėsti pažeidimų, už kuriuos juridiniams asmenims (projektuotojams, statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovams), galėtų būti taikoma atsakomybė, sąrašą:

- projektuotojams už statinio projekto, kurio sprendiniai prieštarauja esminiams statinio reikalavimams ar esminiams statinio architektūros reikalavimams, ar privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimams, ar specialiosioms žemės naudojimo sąlygoms, ar statinio projekto, kuriame pateikti neteisingi matmenys, rodikliai ar skaičiavimo rezultatai, pateikimą statinio projekto užsakovui (SĮ 55 straipsnio 1 dalies pakeitimas);
- statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovams už statinio projekto ekspertizės akto, neatitinkančio teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikimą statinio projekto ekspertizės užsakovui (SĮ 55 straipsnio 1 dalies pakeitimas).

Įstatymo projekte Nr. 1 numatyta patikslinti formuluotes dėl juridinių asmenų atsakomybės už savavališką statybą saugomose teritorijose, suvienodinant jas (išvardinant saugomas teritorijas) su ANK formuluotėmis, nustatyti griežtesnę atsakomybę už nesudėtingojo statinio savavališką

rekonstravimą tais atvejais, kai nesudėtingasis statinys rekonstruojamas į neypatingąjį ar ypatingąjį statinį (SĮ 56 straipsnio pakeitimas).

Įstatymo projekte Nr. 1 numatyta patikslinti SĮ 67 straipsnio formuluotes taip, kad būtų aišku, kokie subjektai atlieka šiame straipsnyje nurodytų pažeidimų tyrimą.

Įstatymo projekte Nr. 1 atliekamas redakcinio pobūdžio keitimas, kuriuo vietoje „nekilnojamojo turto kadastro (registro)“ sąvokų vartojamos „nekilnojamojo turto kadastro (registro) informacinės sistemos“, suderinant jas su Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatomis.

Įstatymo projekte Nr. 1 atliekamas redakcinio pobūdžio keitimas, kuriuo nustatant baudas už savavališką statybą vietoje „saugomoje teritorijoje“ sąvokų vartojamos „kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo vietovėje, jų apsaugos zonose, konservacinės apsaugos prioriteto teritorijoje, kompleksinėje saugomoje teritorijoje ar pajūrio juostoje“, suderinant jas Administracinių nusižengimų kodekso nuostatomis.

Taip pat Įstatymo projekte Nr. 1 atliekami kiti redakcinio pobūdžio pataisymai.

Įstatymo projekto Nr. 1 dalis nuostatų, kurios patikslina ar detalizuoja esamą reguliavimą jo nekeičiant, įsigalioja iš karto priėmus įstatymą, o dalies nuostatų, kurios keičia ar nustato naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, arba kurioms įgyvendinti reikia priimti ar pakeisti įgyvendinamuosius teisės aktus, arba pritaikyti informacines sistemas, įsigaliojimas planuojamas 2027 m. gegužės 1 d.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma:

Atsižvelgiant į Įstatymo projekte Nr. 4 siūlomus pakeitimus, pakeisti TPSŽNVPI 4 straipsnį, numatant, kad VTPSI vykdys Įstatymo projekte Nr. 4 nurodytų teritorijų planavimo proceso rengimo etapu atliekamų teritorijų planavimo proceso procedūrų ir priimtų sprendimų priežiūrą pagal gautus skundus, įtvirtinant konkrečias VTPSI funkcijas ir nustatant jų įgyvendinimo (patikrinimų atlikimo) tvarką.

TPSŽNVPI 9 straipsnyje numatyti VTPSI įgaliojimus vykdyti išvadų dėl techninio darbo projekto išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo teisėtumo tikrinimą.

TPSŽNVPI 10 straipsnyje numatyti VTPSI įgaliojimus vykdyti statinių projektų patikrinimo terminų ir savivaldybių merų ar jų įgaliotų savivaldybių administracijų direktorių arba savivaldybių administracijų direktorių įgaliotų kitų savivaldybių administracijų valstybės tarnautojų išduodamų SLD išdavimo terminų laikymosi priežiūrą (gavus statytojo skundą pateikti per nustatytą terminą statinio projekto nepatikrinusiam subjektui ar sprendimo dėl SLD išdavimo (neišdavimo) nepriėmusiam subjektui privalomąjį nurodymą per 10 darbo dienų nuo šio nurodymo gavimo dienos patikrinti statinio projektą ar priimti sprendimą dėl SLD išdavimo (neišdavimo)).

TPSŽNVPI 9 ir 10 straipsniuose numatyti, kad VTPSI privalomieji nurodymai išduoti statytojui prisijungimo sąlygas, specialiuosius reikalavimus sudarančius reikalavimus ir (ar) ar specialiuosius reikalavimus arba pateikti motyvuotą atsisakymą jas (juos) išduoti; išduoti statytojui išvadą dėl techninio darbo projekto arba pateikti motyvuotą atsisakymą ją išduoti; patikrinti statinio projektą ar priimti sprendimą dėl SLD išdavimo (neišdavimo) yra vykdomieji dokumentai, vykdomi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Šiuo pakeitimu siekiama užtikrinti efektyvų ir operatyvų nurodytų privalomųjų nurodymų vykdymą.

Atsižvelgiant į Įstatymo projekte Nr. 1 siūlomus pakeitimus, suderinti TPSŽNVPI 10 straipsnio nuostatas (kokius aspektus VTPSI tikrina tikrindama SLD išdavimo teisėtumą) su SĮ 27¹ straipsnio 1 dalies nuostatomis (kokius aspektus savivaldybės administracija tikrina prieš išduodama

SLD).

TPSŽNVPI 10 straipsnyje nurodyti, kad, jei VTPSI TPSŽNVPI 5 ar 6 straipsnyje nurodytais atvejais kreipiasi į teismą dėl su teritorijų planavimu susijusio administracinio sprendimo panaikinimo, VTPSI tame pačiame kreipimesi prašo panaikinti įgyvendinant šį administracinį sprendimą išduotą SLD (jei nustato, kad jis išduotas).

Patikslinti TPSŽNVPI 10¹, 13, 14 straipsnių nuostatas taip, kad būtų aišku, kaip vykdomos šiuose straipsniuose numatytos PSP tikrinimo, statybos sustabdymo, savavališkos statybos padarinių šalinimo procedūros tais atvejais, kai tuo pačiu metu nustatomi skirtingi minėtuose straipsniuose nurodyti pažeidimai.

TPSŽNVPI 10¹ straipsnio 4 dalyje ir 13 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyti, kad tais atvejais, kai nustatoma, kad statyba vykdoma nepateikus Statybos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų atitinkančio PSP, bet statyba nėra savavališka, statyba būtų stabdoma ir statytojui būtų teikiamas privalomasis nurodymas sumokėti įmoką už nepranešimą apie statybos pradžią nustatčius, kad statytojas nepašalino PSP trūkumų per 10 darbo dienų nuo VTPSI pranešimo apie nustatytus pažeidimus įteikimo dienos.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal SĮ 2 straipsnio 46 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą savavališka statyba gali būti neturint galiojančio SLD arba turint galiojantį SLD, bet pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius, skirtingais savavališkos statybos atvejais nustatyti skirtingas pažeidimų šalinimo procedūras, susijusias su Statybos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų atitinkančio PSP nepateikimu.

TPSŽNVPI 10¹ straipsnio 5 dalyje nustatyti, kad tais atvejais, kai nustatoma, kad statyba vykdoma nepateikus Statybos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų atitinkančio PSP ir kad statyba turint galiojantį SLD yra savavališka, statytojui būtų teikiamas privalomasis nurodymas sumokėti įmoką už nepranešimą apie statybos pradžią nustatčius, kad statytojas nepašalino PSP trūkumų per 10 darbo dienų nuo VTPSI pranešimo apie nustatytus pažeidimus įteikimo dienos. Toks teisinis reguliavimas siūlomas atsižvelgiant į tai, kad statytojas, turintis galiojantį SLD, net ir savavališkos statybos atveju turi objektyvią galimybę pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį PSP. Kitais savavališkos statybos atvejais (t. y. kai nustatoma savavališka statyba neturinti galiojančio SLD) statytojui nebūtų teikiamas privalomasis nurodymas sumokėti įmoką už nepranešimą apie statybos pradžią, nes statytojas, neturintis galiojančio SLD, neturi objektyvios galimybės pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkančio PSP.

TPSŽNVPI 14 straipsnio 8 dalyje ir 15 dalies 1 punkte numatyti aiškesnę savavališkos statybos įteisinimo tvarką – nurodyti, kad asmuo, siekdamas įteisinti savavališką statybą, turi SĮ nustatyta tvarka gauti SLD, šalinantį savavališkos statybos padarinius, **ir** pranešti apie statybos pradžią. Toks teisinis reguliavimas siūlomas atsižvelgiant į tai, kad:

- praktikoje taikant galiojantį teisinį reguliavimą kyla neaiškumų dėl formuluotės „gauti statybą leidžiantį dokumentą ir (ar) pranešti apie statybos pradžią“ taikymo, nes visais atvejais įteisinant savavališką statybą yra reikalingas SLD, taigi situacija, apibūdinta jungtuku „ar“, iš esmės negalėtų susiklostyti;

- pagal SĮ 3 straipsnio 2¹ dalyje, 14 straipsnio 1 dalies 14 punkte (Įstatymo projekte Nr. 1 dėstomame SĮ 14 straipsnio 1 dalies 12 punkte) nustatytą teisinį reguliavimą statytojas įgyja teisę vykdyti statybos darbus ne nuo SLD išdavimo momento, o vėliau, t. y. kai praneša apie statybos pradžią. Statytojas, gavęs SLD, turi atlikti papildomus privalomus veiksmus, kad SĮ 27² straipsnyje nustatyta tvarka galėtų pateikti PSP ir pradėti statybos darbus – užtikrinti, kad būtų parengtas statinio techninis darbo projektas, atlikta šio projekto ekspertizė, sumokėta savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoka ir kt.;

- siekiama TPSŽNVPI aiškiai įtvirtinti, kad statytojas, siekdamas įteisinti savavališką statybą, turi atlikti SI numatytus privalomus veiksmus, kuriuos būtų turėjęs atlikti prieš pradėdamas statybos darbus (t. y. gauti SLD ir pranešti apie statybos pradžią prie PSP pridėdamas SI nurodytus statybos darbams vykdyti privalomus dokumentus).

TPSŽNVPI 14 straipsnio 9–12 dalyje nustatyti, kad, jeigu asmuo per nustatytą terminą neįvykdo privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius arba negauna SLD ir nepateikia SI ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus atitinkančio PSP, VTPSI privalomąjį nurodymą perduoda priverstinai vykdyti antstoliui. Šiais atvejais būtų laikoma, kad privalomasis nurodymas pašalinti savavališkos statybos padarinius neįvykdytas ir statytojui nebūtų teikiamas privalomasis nurodymas sumokėti įmoką už nepranešimą apie statybos pradžią (pagal Įstatymo projekte Nr. 2 dėstomą TPSŽNVPI 10¹ straipsnio 6 dalį nebūtų taikomos TPSŽNVPI 10¹ straipsnio 4 ir 5 dalys).

Papildyti TPSŽNVPI 11 straipsnį 3¹ dalimi, 24 straipsnį 2¹ dalimi, numatant, kad, atsižvelgiant į statybos ar žemės naudojimo patikrinimo tikslą, patikrinimas gali būti neatliekamas, jei patikrinimą atliekantis pareigūnas surinko pakankamai faktines aplinkybes pagrindžiančių duomenų, būtinų statybos ar žemės naudojimo patikrinimo tikslui pasiekti. Paminėtina, kad kai kurių statybos ar žemės naudojimo patikrinimų atveju užtenka dokumentinio tyrimo, kadangi patobulėjus technologijoms, esant pakankamai kitais būdais surinktų duomenų (pvz., pagal oficialius dokumentus, ortofotografinius žemėlapius, informacinių sistemų duomenis ir kt.) tam, kad būtų patvirtinti tam tikri faktai, vykimasis į vietą ne visada tikslingas.

Siekiant nustatyti efektyvią reagavimo į galimus statybos ir žemės naudojimo pažeidimus tvarką, atitinkančią Viešojo administravimo įstatyme nustatytus reikalavimus, pakeisti TPSŽNVPI 11 straipsnio 3 dalies 4 punkto ir 24 straipsnio 2 dalies nuostatas numatant, kad:

- VTPSI turi raštu ne mažiau kaip prieš 10 darbo dienų informuoti apie numatomą planinį statybos ar žemės naudojimo patikrinimą;

- VTPSI raštu informuoja apie numatomą neplaninį statybos ar žemės naudojimo patikrinimą VTPSI vadovo nustatytais atvejais ir terminais, išskyrus Inspekcijos vadovo nustatytus atvejus, kai informacija apie numatomą neplaninį patikrinimą iš anksto neteikiama.

Pakeisti TPSŽNVPI 11, 14, 24 straipsnius numatant, kad, jei nepasibaigus TPSŽNVPI 11 straipsnio 6 dalyje, 14 straipsnio 4 dalyje, 24 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodyto privalomojo nurodymo įvykdymo terminui fizinis asmuo, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, miršta arba juridinis asmuo, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, reorganizuojamas ar likviduojamas, privalomojo nurodymo įvykdymo terminas sustabdomas iki šių asmenų teisių ir pareigų perėmimo, jei jis galimas. Jei teisių ir pareigų perėmimas negalimas, privalomasis nurodymas panaikinamas ir sprendžiama dėl privalomojo nurodymo surašymo kitam asmeniui. Atitinkamai papildyti TPSŽNVPI 34 straipsnį numatant, kad, jei pasibaigus šio įstatymo 11 straipsnio 6 dalyje, 14 straipsnio 4 dalyje, 24 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodyto privalomojo nurodymo įvykdymo terminui fizinis asmuo, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, miršta arba juridinis asmuo, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, reorganizuojamas ar likviduojamas, šio straipsnio 1 dalyje nurodytas privalomojo nurodymo pateikimo vykdyti terminas sustabdomas iki šių asmenų teisių ir pareigų perėmimo, jei jis galimas. Jei teisių ir pareigų perėmimas negalimas, privalomasis nurodymas panaikinamas ir sprendžiama dėl privalomojo nurodymo surašymo kitam asmeniui.

Pripažinti netekusiais galios TPSŽNVPI 12 straipsnį, nustatantį statybos valstybinės priežiūros reidų tvarką, ir 25 straipsnį, nustatantį žemės naudojimo valstybinės priežiūros reidų tvarką. Patobulėjusios technologijos leidžia būsimiems statybos ir žemės naudojimo patikrinimams reikalingus duomenis surinkti, rizikingumo vertinimą ir duomenų analizę atlikti nuotoliniu būdu

(vertinant kadastro žemėlapius, ortofotografinius žemėlapius, bepiločiais orlaiviais surinktą medžiagą), todėl reido, kaip tam tikro teritorijų žvalgymo, samprata ir atskiras reguliavimas VTPSI veiklos kontekste yra neaktualus ir nereikalingas. Laikytina, kad galiojantis ir Įstatymo projektu Nr. 2 siūlomas tobulinti TPSŽNVPI 11 ir 24 straipsniuose nustatytas teisinis reguliavimas yra pakankamas siekiant efektyviai vykdyti statybos ir žemės naudojimo patikrinimus.

Pripažinti netekusiu galios TPSŽNVPI 19 straipsnį, nustatantį pažymų apie statinių nugriovimą išdavimo tvarką. Įsigaliojus siūlomam pakeitimui, VTPSI nevykdytų pažymų apie statinių nugriovimą išdavimo funkcijos, kuri šiuo metu dubliuoja statinio projekto (jo dalies) ekspertizės rangovo arba statinio (jo dalies) ekspertizės rangovo statinio nugriovimo atveju atliekamą deklaracijos apie statybos užbaigimą tvirtinimo funkciją.

Siekiant užtikrinti efektyvesnę statybos ir žemės naudojimo valstybinę priežiūrą, pakeisti TPSŽNVPI 7, 22, 27 ir 28 straipsnius, numatant, kad:

- statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūnai turi teisę patikrinimo vietoje metu fotografuoti tikrinamus objektus, naudoti bepiločius orlaivius ir kitas technines priemones, skirtas objektams tikrinti (tikrinamų objektų fotografavimas, bepiločių orlaivių ir kitų techninių priemonių naudojimas turi atitikti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva [95/46/EB](#) (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento) (toliau – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo, Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių fotografavimą, bepiločių orlaivių ir kitų techninių priemonių naudojimą, reikalavimus);

- siekiant užtikrinti korupcijos prevenciją, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūnų funkcijų vykdymo kontrolę, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūnų saugos ir sveikatos apsaugos pažeidimų prevenciją, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūnai turi teisę patikrinimo vietoje metu VTPSI vadovo nustatyta tvarka vykdyti vaizdo ir (arba) garso stebėjimą ir įrašymą (vaizdo ir (arba) garso duomenų tvarkymas turi atitikti Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimus);

- įsiteisėjus teismo sprendimui dėl teismo leidimo įeiti į tikrintiną objektą, VTPSI turi teisę patekti į tikrinamą objektą pašalindama fizines kliūtis, trukdančias į jį patekti. Jei VTPSI pati negali pašalinti šių kliūčių, VTPSI viešųjų pirkimų būdu parenka tiekėją, kuris pašalina į tikrinamą objektą trukdančias patekti fizines kliūtis. Inspekcijai ar viešųjų pirkimų būdu parinktam tiekėjui šalinant šias kliūtis, kliūčių pašalinimą turi fiksuoti antstolis.

Papildyti TPSŽNVPI 30 straipsnį 1^l dalimi numatant, kad:

- jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, skundai išnagrinėti reikalingi dokumentai ir informacija surenkami Inspekcijos vadovo nustatytais terminais (siūlymas teikiamas atsižvelgiant į tai, kad TPSŽNVPI 30 straipsnio 1 dalyje nustatytas skundų išnagrinėjimo terminas skaičiuojamas nuo visų skundai išnagrinėti reikalingų dokumentų ir informacijos gavimo dienos, tačiau TPSŽNVPI nėra nustatyta kokiais terminais bendruoju atveju turėtų būti surenkami skundai išnagrinėti reikalingi dokumentai ir informacija, todėl siekiama aiškiau reglamentuoti šį skundų nagrinėjimo proceso etapą);

- atsižvelgdamas į skunde nurodytų pažeidimų žalos viešajam interesui tikimybę, dydį ir mastą, Inspekcijos vadovas gali nustatyti tvarką, pagal kurią skirtingų kategorijų skundams būtų taikomi skirtingi skundams išnagrinėti reikalingų dokumentų, informacijos surinkimo ir patikrinimų atlikimo terminai. Pažymėtina, kad VTPSI gaunama itin daug skundų (apie 5800 skundų per metus), praktikoje nagrinėjami skundai skiriasi pagal galimų pažeidimų pobūdį, sudėtingumą ir galimos žalos

viešajam interesui mastą. Siūloma nuostata sudarytų galimybę lanksčiau organizuoti skundų nagrinėjimo procesą, operatyviau reaguoti į didesnės rizikos pažeidimus, efektyviau paskirstyti Inspekcijos išteklius bei sudarytų prielaidas taikyti rizika grįstą skundų nagrinėjimo modelį, užtikrinant efektyvesnį skundų nagrinėjimą.

Papildyti TPSŽNVPI 33¹ straipsniu numatant šio įstatymo nustatyta tvarka VTPSI pareigūnų surašytų dokumentų įteikimo tvarką. Šiuo pakeitimu siekiama užtikrinti teisinį aiškumą, teisinį tikrumą ir efektyvų valstybinės priežiūros funkcijų vykdymą. VTPSI pareigūnų surašyti dokumentai (pvz., savavališkos statybos aktai, privalomieji nurodymai, kurių dalis yra ir vykdomieji dokumentai, vykdomi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka) sukelia konkrečias teises pasekmes – nustato asmenims pareigas pašalinti pažeidimus, lemia dokumentų apskundimo ir vykdymo terminų pradžią, todėl būtina aiškiai reglamentuoti jų įteikimo būdus ir momentą, nuo kurio dokumentas laikomas įteiktu. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai asmenys vengia priimti dokumentus, neatsiima siunčiamos korespondencijos ar jų buvimo vieta nėra žinoma, todėl taip pat siūloma numatyti galimybę tam tikrus statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros dokumentus įteikti viešojo paskelbimo būdu (paskelbiant pranešimą VTPSI interneto svetainėje), kai kitais būdais jų įteikti nepavyksta. Paminėtina, kad galimybė asmenims įteikti dokumentus viešojo paskelbimo būdu yra numatyta ir kituose teisės aktuose (Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme ir kt.).

Atlikti kitus redakcinio pobūdžio pataisymus.

Įstatymo projektu Nr. 3 siūloma:

Kadangi tiesioginio atitikmens įstatymai nereglamentuoja, konkretizuoti ir patikslinti SIPI 2 straipsnio 4 dalies termino „Prioritetinė savivaldybės infrastruktūra“ apibrėžtį, nurodant, kad prioritetinė savivaldybės infrastruktūra yra ir C ir aukštesnės kategorijos gatvė (t. y. teritorijų planavimo dokumentų sprendinys), kuri yra suplanuota (nustatyta) teritorijų planavimo dokumentuose: prioritetinė savivaldybės infrastruktūra – *teritorijų planavimo dokumentuose suplanuota C ir aukštesnės kategorijos gatvė*, savivaldybės tarybos sprendimu pagal savivaldybės tarybos patvirtintus kriterijus pripažinta prioritetine ir (ar), atsižvelgiant į strateginio planavimo dokumentus, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendruosiuose planuose nustatytoms prioritetinės plėtros teritorijoms ir joms vystyti skirta savivaldybės infrastruktūra.

Papildyti SIPI 2 straipsnio 8 dalį ir nustatyti galimybę savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriui dalyvauti savarankiškai ar savivaldybės infrastruktūros plėtroje jungtinės veiklos sutarčių pagalba: savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius – Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, *veikiantys savarankiškai ar pagal jungtinės veiklos sutartį*, inicijuojantys ir įgyvendinantys savivaldybės infrastruktūros plėtrą savivaldybės teritorijoje pagal savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį.

Papildyti SIPI 8 straipsnio 4 dalį nauju 11 punktu savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus parengtose savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties standartines sąlygose nustatant papildomą sąlygą dėl galimybės (ne prievolės) naudoti neužbaigtą statyti savivaldybės inžinerinę infrastruktūrą, t. y. *numatoma ar nenumatoma galimybė naudoti neužbaigtą statyti ir (ar) įrengti inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą, jos naudojimo tvarka ir sąlygos; sutikimas suteikti savivaldybės infrastruktūros valdytojui kitų inžinerinės savivaldybės infrastruktūros vartotojų prijungimo teisę, kai numatoma galimybė naudoti neužbaigtą statyti ir (ar) įrengti inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą*.

Patikslinti 8 straipsnio 7 dalį ir nustatyti, kad savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties šalių rašytiniu susitarimu sutartis gali būti keičiama, gali būti pratęsiamas savivaldybės

infrastruktūros plėtos sutartyje nurodytas jos galiojimo terminas (iki kompensacijų už savivaldybės infrastruktūros plėtos iniciatoriaus (iniciatorių) lėšomis suprojektuotą ir pastatytą ar įrengtą *inžinerinę* savivaldybės infrastruktūrą išmokėjimo dienos) ar *ši sutartis* nutraukiama šio įstatymo ir Civilinio kodekso nustatytais atvejais ir tvarka.“

SIPĮ 8 straipsnio 9 dalyje patikslinti nustatytus atvejus, kai savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartis nutraukiama savivaldybės infrastruktūros plėtos organizatoriaus sprendimu, t. y., kai: panaikinamas statybą leidžiančio dokumento (dokumentų), *kuriam (kuriems) išduoti savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartis buvo privaloma, galiojimas; inžinerinės savivaldybės infrastruktūros statybos darbai* nuo SLD išdavimo dienos *arba nuo savivaldybės infrastruktūros plėtos sutarties sudarymo dienos, kai Statybos įstatymo nustatytais atvejais SLD neprivalomas*, nepradedami per 3 metus.

Pagal SIPĮ 10 straipsnio 2 punktą savivaldybės infrastruktūros plėtos iniciatorius per savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartyje nustatytą terminą, bet ne vėliau kaip iki statinių, kuriems reikalinga infrastruktūros plėtra, statybos užbaigimo (jeigu atliekamos atskirų statinių statybos užbaigimo procedūros – iki pirmojo statinio statybos užbaigimo) SĮ nustatyta tvarka pastato ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka įrengia ir neatlygintinai perduoda savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartyje nurodytą infrastruktūrą šioje sutartyje nurodytiems savivaldybės infrastruktūros valdytojams. Siūloma šį punktą papildyti, *atveju, kai savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartyje nustatyta, kad joje nurodyta inžinerinė savivaldybės infrastruktūra gali būti naudojama iki jos statybos ir (ar) įrengimo užbaigimo ir savivaldybės infrastruktūros valdytojui perduota teisė priimti sprendimus dėl šios inžinerinės savivaldybės infrastruktūros vartotojų prijungimo, savivaldybės infrastruktūros plėtos iniciatorius savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartyje nurodytą inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą perduoda savivaldybės infrastruktūros valdytojams iki jos statybos (ar) įrengimo užbaigimo.*

SIPĮ 13 straipsnio 4 dalyje nustatyti, kad kompensacijos už prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą pagal teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus vystymo etapus, savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartyse nustatytas kompensavimo sąlygas, savivaldybės infrastruktūros perdavimo savivaldybės infrastruktūros valdytojui (valdytojams) terminą mokamos iš savivaldybės biudžeto ir (ar) kituose įstatymuose nustatytais atvejais – iš savivaldybės infrastruktūros valdytojo biudžeto, taip pat iš Programos lėšų, sukauptų iš prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įmokų. Savivaldybė ir (ar) savivaldybės infrastruktūros valdytojas privalo kompensuoti savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartyje numatytas savivaldybės infrastruktūros plėtos iniciatoriaus išlaidas, patirtas įgyvendinant savivaldybės infrastruktūros plėtos sutartyje numatytas prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą. Kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą mokamos iš savivaldybės infrastruktūros plėtos įmokų, kurios surenkamos iš statytojų (vystytojų), prisijungiančių prie savivaldybės infrastruktūros plėtos iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros *ir (ar) statančių (rekonstruojančių) statinius šios infrastruktūros aptarnaujamoje teritorijoje, nustatytoje teritorijų planavimo dokumentuose ar, kai juose nenustatyta, savivaldybės infrastruktūros valdytojo patvirtintuose dokumentuose.* Kompensacijos už neprioritetinės infrastruktūros plėtrą nemokamos, kai prie savivaldybės infrastruktūros plėtos iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros nauji statytojai (vystytojai) neprisijungia.

SIPĮ nuostatų įsigaliojimas suderintas su Projekto Nr. 1 nuostatų įsigaliojimu, t. y. šio įstatymo įsigaliojimo data būtų kitą dieną po oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre. Įvertinus pereinamųjų nuostatų nustatymo poreikį, nustatytos įstatymo taikymo nuostatos. *Savivaldybės infrastruktūros plėtos organizatorius pagal ankstesnį teisinį reguliavimą savivaldybės infrastruktūros plėtos*

iniciatoriaus pateiktą prašymą sudaryti savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį baigia nagrinėti pagal jo pateikimo metu galiojusį teisinį reguliavimą. Ši nuostata netaikoma, kai prašymo sudaryti savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį nagrinėjimo metu iki savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties pasirašymo šį prašymą pateikęs asmuo raštu, teikiamu savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriui, nurodo, kad pagal ankstesnį teisinį reguliavimą pateikto prašymo nagrinėjimą savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatorius vykdytų pagal galiojantį teisinį reguliavimą.

Savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriui priimant sprendimą nutraukti vadovaujantis ankstesnio teisinio reguliavimo nuostatomis sudarytą savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį taikomos ankstesnio teisinio reguliavimo nuostatos.

Įstatymo projektu Nr. 4 siūloma:

Įvertinus šio aiškinamojo rašto 4 dalyje pateiktus argumentus, siūloma aiškiau apibrėžti šias TPI 2 straipsnyje įtvirtintas sąvokas:

1) „kompaktiškai užstatytos teritorijos“ sąvoką susieti su pastatais ir stogą turinčiais inžineriniais statiniais ir atsisakyti galiojančios nuorodos, taikomos didesnės kaip 5 ha teritorijos nustatymui, į pastatų, kiemų, aikštelių užimtą žemę, kitą tiesioginiam statinių eksploatavimui naudojamą žemę ir užstatymo tankio skaičiavimą. Siūloma įtvirtinti, kad nustatant, ar teritorija kompaktiškai užstatyta, būtų vertinama 5 ha ir didesnė teritorija, kuri turi būti užstatyta pastatais ir turinčiais stogą inžineriniais statiniais ir kurios bet kurioje dalyje atstumas tarp artimiausių pastatų ir (ar) turinčių stogą inžinerinių statinių turi būti ne didesnis kaip 50 metrų. Ši formuluotė pasirinkta įvertinus duomenis, gautus atlikus urbanizuotų (pagal TPI 2 straipsnio 37 dalį sietinų su kompaktiškai užstatytomis teritorijomis) teritorijų analizę (su gauta duomenų analize galima susipažinti Statybos sektoriaus vystymo agentūros interneto svetainėje);

2) atsisakyti TPI 2 straipsnio 11 dalyje įtvirtintos „pastatų aukščio“ sąvokos apibrėžties ir šią dalį pripažinti netekusia galios, nes pastatų aukščio skaičiavimo reglamentavimas nėra TPI reguliavimo dalykas. Konkrečių statinio projekto erdvinių duomenų atitikties teritorijų planavimo dokumentų reikalavimams (bendruosiuose planuose nurodytam užstatymo aukščiui ar detalajame plane nustatytam leidžiamajam pastatų aukščiui) patikra bus vykdoma per informacinėje sistemoje „Infostatyba“ veiksiantį skaitmeninį modelį.

3) „statybos linijos“ sąvokos apibrėžtyje nurodyti, kad nuo statybos linijos galinčių atsitraukti fasado elementų reglamentavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos aplinkos ministras;

4) „teritorijų planavimo dokumentų“ ir „teritorijų planavimo dokumento sprendinio“ sąvokų apibrėžtyse vietoje žodžio „grafškai“ naudoti sąvoką „erdviniai duomenys“;

5) „užstatymo aukščio“ sąvokoje nurodyti, kaip turi būti suprantamas vyraujantis pastatų aukštis (konkrečioje teritorijoje planuojamos teritorijos (jos dalies) vyraujantis planuojamas pastatų aukštis, nurodomas metrais nuo teritorijų planavimo dokumente, kuriame šis aukštis nustatomas, nurodyto esamo žemės paviršiaus iki pastatų konstrukcijos aukščiausio taško, ir kuris gali būti viršijamas šiame teritorijų planavimo dokumente nustatytais sąlygomis ne didesnėje kaip 20 procentų pastatais užstatytoje ar planuojamoje užstatyti teritorijoje). Šis pasiūlymas įtvirtina, kad užstatymo aukštis gali būti viršijamas tik tada, kai tai numatyta konkrečiame teritorijų planavimo dokumente tame dokumente nustatytais sąlygomis (pvz., nurodant teritorijas ar konkrečias vietas, kuriose galimi architektūriniai akcentai). Jeigu teritorijų planavimo dokumente tokios sąlygos nenustatytos, užstatymo aukštis negali būti viršytas. Bendrajame plane nurodomos konkrečios teritorijos, kuriose taikomi skirtingi teritorijos naudojimo reikalavimai, todėl 20 procentų (ar mažiau, jeigu taip įtvirtinta bendrajame plane) ir būtų skaičiuojamos šioms konkrečioms teritorijoms.

TPĮ 6 straipsnio 6 dalyje nustatyti, kad papildomą galimybę informaciją apie teritorijų planavimo procesą skelbti atitinkamų seniūnijų socialinių tinklų paskyroje (teritorijų planavimo organizatorius konkrečiu atveju nuspręstų, ar reikia skelbti informaciją seniūnijų skelbimo lentose, ar apsiriboti socialinių tinklų paskyra). Siūloma įtvirtinti, kad pranešimuose (siunčiamuose elektroniniu paštu) į planuojamą teritoriją patenkančių seniūnijų seniūnams ir seniūnaičiams informacija apie teritorijų planavimo procesą būtų teikiama papildomai, t. y. nesiūloma nustatyti papildomų funkcijų šių seniūnijų seniūnams ir seniūnaičiams, o tik išsiųsti jiems pranešimus el. paštu. Šie asmenys būtų papildomai informuoti apie vykstančius procesus, gauta informacija su bendruomenės nariais galėtų pasidalinti savo nuožiūra. Šie pranešimai nebus siunčiami, kai planuojamoje teritorijoje seniūnijų nėra ar kai nėra seniūnaičių. Analogiškai siūlymai dėl papildomo seniūnų ir seniūnaičių informavimo ir galimybės teikti informaciją seniūnijų socialinių tinklų paskyroje pateikti siūlomuose TPĮ 31 straipsnio 4 dalies, 33 straipsnio 1 dalies 3 punkto, 34 straipsnio 2 dalies ir 35 straipsnio 3 dalies pakeitimuose.

TPĮ 15 ir 18 straipsnių 1 dalyse pateikti nuorodą į aplinkos ministro tvirtinamas teritorijų planavimo normas.

TPĮ 18 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtinti nuostatą, kad detalajame plane nustatomas leidžiamasis pastatų aukštis nurodomas metrais nuo rengiamame teritorijų planavimo dokumente nurodyto esamo žemės paviršiaus iki pastatų konstrukcijos aukščiausio taško. Įvertinus tai, kad dar nuo 2016 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos valstybinė aukščių sistema LAS07 (iki tol Lietuvoje buvo naudojama Baltijos aukščių sistema, kurioje taškų aukščiai buvo skaičiuojami nuo paviršiaus, artimo vidutiniam jūros lygiui), TPĮ projekte siūloma nustatyti, kad detalajame plane nustatoma leidžiamoji pastatų aukščio altitudė nustatoma Vyriausybės tvirtinamoje Lietuvos valstybinėje aukščių sistemoje.

Siekiant savivaldybėms suteikti daugiau savarankiškumo planuojant savo teritorijas – papildyti TPĮ 15 straipsnį 2¹ dalimi, joje išdėstyti šio straipsnio 2 dalies galiojančią nuostatą dėl dviejų leidžiamąjo užstatymo intensyvumo rodiklio reikšmių nustatymo savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose ir įtvirtinti naują nuostatą dėl tarpinės (didesnės už mažiausiąją, bet ne didesnės už didžiausiąją) savivaldybės lygmens bendrajame plane nurodytose teritorijose nustatytos leidžiamąjo užstatymo intensyvumo rodiklio reikšmės taikymo, kai statomi ir (ar) rekonstruojami pastatai atitinka savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose nurodytose teritorijose nustatytas sąlygas (pvz., papildomus reikalavimus urbanistinėms struktūroms, urbanistinėms erdvėms ir (ar) paslaugų prieinamumui šiose teritorijose užtikrinti, reikalavimą parengti vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą ir pan.).

Patikslinti TPĮ 20 straipsnio 1 dalį ir nustatyti, kad žemės sklype, esančiame urbanizuotoje ir urbanizuojamoje teritorijoje, kuriai neparengti detalieji planai arba vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas, galima statyba, atitinkanti savivaldybės lygmens bendrojo plano ar vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, vadovaujantis SĮ nuostatomis, išskyrus šio įstatymo ne visoje 17 straipsnio 1 dalyje, o tik 1 dalies 1 ir 3 punktuose nurodytus atvejus, kai dėl numatomo teritorijos vystymo ar prievolės rengti detaliuosius planus savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendiniuose nurodytoms gyvenamųjų vietovių plėtrai ir (ar) gamtinio ir kultūrinio savitumo išsaugojimui reikšmingoms teritorijoms šiuose sprendiniuose nustatytomis sąlygomis šiai teritorijai turi būti parengtas detalusis planas arba vietovės lygmens bendrasis planas, kuriame nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas.

Atsižvelgus į tai, kad TPĮ 20 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta į statybos galimybę vadovaujantis Statybos įstatymo nuostatomis pagal savivaldybės lygmens bendrojo plano ar vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, suderinti nuostatas ir ištaisyti klaidą to paties

straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, kuriuose įtvirtinta, kad vadovaujamasi savivaldybės lygmens bendrojo plano *ir (ar)* vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendiniais.

Papildyti TPĮ 20 straipsnio 2 dalį 3 punktu ir šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytais atvejais, kai žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis pakeista ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdas pakeistas ar nustatytas, nustatyti prievolę per 5 metus nuo pasikeitusių žemės sklypo kadastro duomenų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrų informacinę sistemą dienos pakeisti šiame žemės sklype esančių Nekilnojamojo turto registrų informacinėje sistemoje įregistruotų statinių paskirtis, kurios neatitinka pakeistos pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) pakeisto ar nustatyto žemės naudojimo būdo taip, kad atitiktų pakeistus žemės sklypo kadastro duomenis.

TPĮ 20 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad žemės ūkio paskirties žemės sklype esančioje užstatytoje teritorijoje, kurioje yra žemės naudotojui priklausantys gyvenamosios paskirties pastatai ir jų priklausiniai, didžiausias leidžiamasis žemės sklypo užstatymo tankis skaičiuojamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka pagal žemės naudmenų (užstatytos teritorijos) plotą. Leidžiamasis žemės sklypo užstatymo intensyvumas, kaip ir leidžiamasis užstatymo tankis, yra vienas statybų plėtrą reglamentuojančių rodiklių, todėl siūloma papildyti TPĮ 20 straipsnio 7 dalį ir joje nustatyti, kad ne tik užstatymo tankis, bet ir užstatymo intensyvumas šioje dalyje nurodytais atvejais turi būti skaičiuojamas ne nuo viso žemės sklypo, bet pagal Nekilnojamojo turto registrų informacinėje sistemoje nurodytą žemės naudmenų (užstatytos teritorijos) plotą. Be to, siūloma atsisakyti nuorodos į aplinkos ministro patvirtintą skaičiavimo tvarką, nes kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose nustatomi plėtros rodikliai nurodomi vadovaujantis aplinkos ministro tvirtinamomis teritorijų planavimo normomis, bet skaičiuojami ne aplinkos ministro nustatyta tvarka, o vadovaujantis TPĮ įtvirtintomis šių sąvokų apibrėžtimis.

TPĮ 25 straipsnio 2 dalį papildyti nuostata dėl valstybės ir savivaldybės lygmens bendrųjų planų koncepcijos turinio (kas nustatoma) ir nustatyti, kad koncepcijoje, rengiamoje savivaldybės lygmens bendrajam planui, nustatomų urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptis apibūdina aplinkos ministro tvirtinamose teritorijų planavimo normose nustatyti teritorijų vystymo režimai.

TPĮ 25 straipsnio 5 dalies 2 punkte nustatyti terminą TPĮ 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais, kai sudaryta teritorijų planavimo proceso inicijavimo sutartis, teritorijų planavimo dokumentą tvirtinančiam subjektui priimti sprendimą pritarti koncepcijai arba motyvuotai atsisakyti jai pritarti. Taip pat šiais atvejais TPĮ 25 straipsnio 7 dalyje siūloma nustatyti terminą savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui, atliekančiam savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, pritarti ar motyvuotai atsisakyti pritarti TPĮ 25 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytos rengimo etapo stadijos sprendiniams (jeigu planavimo darbų programoje numatyta parengti koncepciją ir (ar) parengiamuoju etapu priimtas sprendimas rengti SPAV) ir, 3 punkte nurodytos stadijos sprendinių teikimui viešinti arba pateikti motyvuotą atsakymą pritarti. Siūloma nustatyti, kad jeigu TPĮ 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais, kai sudaryta teritorijų planavimo proceso inicijavimo sutartis, per nustatytus terminus nepateikiamas pritarimas ar motyvuotas atsakymas pritarti šio straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytos rengimo etapo stadijos sprendiniams ir šio straipsnio 5 dalies 3 punkte nurodytos stadijos sprendinių teikimui viešinti, laikoma, kad šiems sprendiniams pritarta.

Nustatyti, kada savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, atliekantis savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, nepitaria TPĮ 25 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytos rengimo etapo stadijos sprendiniams.

Papildyti TPĮ 25 straipsnį 10 dalimi ir nustatyti, kad, jeigu TPĮ 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais, kai sudaryta teritorijų planavimo proceso inicijavimo sutartis, meras ar jo įgaliotas

savivaldybės administracijos direktorius nepateikia sprendimo pritarti detaliojo plano koncepcijai ar motyvuoto atsisakymo jai pritarti per nustatytą terminą, planavimo iniciatorius TPĮ 27 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka turi teisę kreiptis į VTPSI, kad jos pareigūnai ANK nustatyta tvarka pradėtų administracinių nusižengimų teiseną.

Siekiant racionalaus teritorijų planavimo ir perteklinės biurokratinės naštos mažinimo skaitmenizuojant nebeaktualius detaliuosius planus, TPĮ 27 straipsnio 6 dalyje nustatyti papildomus atvejus, kada detalieji planai galėtų būti pripažinti netekusiais galios:

a) vadovaujantis kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos išvadomis, savivaldybės tarybos sprendimu – iki 2004 m. gegužės 1 d. patvirtinti ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre įregistruoti detalieji planai, kuriuose numatyta pastatų statyba, bet nenustatytas nei vienas iš šių teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo reikalavimų – leistinas žemės sklypo užstatymo intensyvumas, leistinas žemės sklypo užstatymo tankumas ir leistinas pastatų aukštis. 2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojo TPĮ redakcija, kurioje buvo nustatyta, kad detaliuosiuose planuose nustatomas teritorijos naudojimo režimas, kuriame turėjo būti nustatyti (be kitų reikalavimų) minėti reglamentai. Praktikoje susiduriama su retais atvejais, kai galiojančiame detaliajame plane, parengtame po 1996 m. sausio 1 d. (jo negalima pripažinti negaliojančiu pagal TPĮ 27 straipsnio 6 dalį), bet iki 2004 m. gegužės 1 d., pagal žemės naudojimo būdą numatyta pastatų statybos galimybė, bet nenustatytas nei vienas iš statybų plėtrą reglamentuojančių rodiklių. Tokius detaliuosius planus būtina keisti ar koreguoti, kai kuriais atvejais, atsižvelgus į atitinkamo teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo stebėsenos išvadas, juos būtų galima pripažinti netekusiais galios;

b) detalų planą patvirtinusios savivaldybės institucijos (pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą – savivaldybės tarybos ar savivaldybės mero, kuris gali įgalioti savivaldybės administracijos direktorių) sprendimu – jeigu detaliojo plano sprendiniai, kuriais suplanuotos viešosios erdvės ir (ar) savivaldybės infrastruktūra, įgyvendinti arba, vadovaujantis galiojančiu savivaldybės lygmens bendroju planu ar vietovės lygmens bendroju planu, jeigu jis parengtas, jų įgyvendinti nebereikia ir kai įvykdytos visos šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nurodytos sąlygos dėl informacijos apie detaliojo plano pripažinimo netekusiu galios viešinimo procedūrų. Šio detaliojo plano pripažinimui netekusiu galios turi raštu pritarti visi žemės sklypo (sklypų), patenkančių į numatomu pripažinti netekusiu galios detaliuoju planu suplanuotą teritoriją, savininkai, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtiniai, taip pat fiziniai ar juridiniai asmenys arba kitos organizacijos ar jų padaliniai, naudojantys žemę pagal nuomos ar panaudos sutartį, apie kurios sudarymą Nekilnojamojo turto registro informacinėje sistemoje įregistruotas juridinis faktas, ir (ar) šioje suplanuotoje teritorijoje esančių Nekilnojamojo turto registre įregistruotų nekilnojamųjų daiktų (išskyrus inžinerinius tinklus ir susisiekimo komunikacijas) savininkai ar patikėtiniai. Šių fizinių ir juridinių asmenų pritarimas detaliojo plano pripažinimui netekusiu galios privalomas (pripažinimas netekusiu galios nepatenka į viešojo intereso teritorijų planavime sritį, visada yra galimybė organizuoti teritorijų planavimo procesą ir detalų planą keisti arba koreguoti), nes bet kuris jų gali turėti pagrįstus lūkesčius dėl šio detaliojo plano sprendinių įgyvendinimo. Manytina, kad tokiu būdu negaliojančiais galės būti pripažinti mažos apimties detalieji planai, kai jų pripažinimą netekusiais galios inicijuojantys asmenys dėl to sutars. Nustatyti, kad detalų planą pripažinus netekusiu galios, netenka galios ir jo korektūros, jeigu jos rengtos.

TPĮ 27 straipsnį papildyti 8 dalimi ir joje nustatyti siūlomais papildomais TPĮ 27 straipsnio 6 dalies 2 punkte nustatytais atvejais (kai detalusis planas pripažįstamas netekusiu galios ne vadovaujantis teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo stebėsenos išvadomis, bet jo pripažinimą netekusiu galios gali inicijuoti fiziniai ir juridiniai asmenys) privalomas informacijos

apie siūlymą detalų planą pripažinti netekusiu galios viešinimo procedūras (informacijos pateikimas ir joje skelbiami duomenys). Siūlomoje papildyti TPI 27 straipsnio 9 dalyje – apibrėžti pasiūlymų dėl detaliojo plano pripažinimo netekusiu galios teikimą ir jų nagrinėjimą, sprendimų priėmimą ir nustatyti terminus šiems veiksams atlikti.

TPI 28 straipsnio 5 dalyje numatyti papildomą atvejį, kai kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas turi būti keičiamas – kai numatomi kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendiniai neatitinka koncepcijos, patvirtintos galiojančiam teritorijų planavimo dokumentui, ir reikia rengti naują koncepciją.

TPI 30 straipsnio 9 dalyje įtvirtinti galimybę pagal iki 2014 m. sausio 1 d. galiojusį teritorijų planavimo teisinį reguliavimą parengtus ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre įregistruotus savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, kurie nepripažinti savivaldybės lygmens bendrojo plano dalimi ir kurių rengimas pagal šį ir kitus įstatymus nenumatytas, pripažinti netekusiais galios specialiojo teritorijų planavimo dokumentą tvirtinančios institucijos sprendimu. Nustatyti, kad šie specialiojo teritorijų planavimo dokumentai gali būti pripažinti netekusiais galios tik tada, kai įvykdytos specialiojo teritorijų planavimo dokumento pripažinimo netekusiu galios viešinimo procedūros pagal TPI 27 straipsnio 8 dalies 1 punkto nuostatas.

Papildyti TPI 42¹ straipsnį nuostatomis, numatančiomis juridinių asmenų atsakomybę už pritarimo rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo stadijos sprendiniams ir sprendinių konkretizavimo stadijos sprendinių teikimui viešinti procedūrų pažeidimus.

Papildyti TPI 47 straipsnio 1 dalį nuostatomis dėl TPS „Vartai“ naudojimo teritorijų planavimo proceso inicijavimo, detaliųjų planų ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų pripažinimo netekusiais galios procedūrose.

Atsižvelgus į tai, kad detaliojo plano ar specialiojo teritorijų planavimo dokumento pripažinimo netekusiu galios procedūroms atlikti reikės tobulinti el. paslaugas TPS „Vartai“, nustatyti, kad su šių teritorijų planavimo dokumentų pripažinimu netekusiais galios susiję TPI projekto 7 ir 9 straipsniai, 15 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2027 m. liepos 1 d.

Įstatymo projektu Nr. 5 siūloma:

Numatyti administracinę atsakomybę:

- ANK 349¹ straipsnyje – už savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų ar atlyginimo už galimybę statyti valstybinėje žemėje mokėjimo tvarkos pažeidimą;
- ANK 356 straipsnyje – už statybos darbų organizavimo tvarkos pažeidimus;
- ANK 357 straipsnyje – už informacijos apie paskirtą (pasamdytą) statinio statybos vadovą nepateikimą SI nustatyta tvarka (atsižvelgiant į Įstatymo projekte Nr. 1 numatytą rangovo pareigą pranešti apie statinio statybos vadovo paskyrimą (pasamdymą) IS „Infostatyba“);
- ANK 362 straipsnio 3 dalyje – už išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo tvarkos pažeidimą;
- ANK 363 straipsnyje – už deklaracijos apie statybos užbaigimą ar pažymos apie statinio statybą be nukrypimų nuo esminių statinio projekto sprendinių patvirtinimą neturint teisės verstis šia veikla;
- ANK 364 straipsnio 5 dalyje – už neteisėtą atsisakymą pritarti teritorijos vystymo koncepcijai, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme nustatytų terminų pritarti teritorijos vystymo koncepcijai arba motyvuotai atsisakyti jai pritarti pažeidimą, neteisėtą atsisakymą pritarti kompleksinio teritorijų planavimo proceso rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo ar sprendinių konkretizavimo stadijos sprendiniams, pritarimo ar motyvuoto atsisakymo pritarti

kompleksinio teritorijų planavimo proceso rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo ar sprendinių konkretizavimo stadijos sprendiniams nepateikimą (atsižvelgiant į Įstatymo projekte Nr. 4 siūlomus pakeitimus);

- ANK 364 straipsnio 11 dalyje – už daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos ar kito bendrojo naudojimo objektų valdytojo pareigos teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkams pateikti iš planavimo organizatorius ar jo įgalioto asmens gautą su teritorijų planavimo viešinimu susijusią informaciją, nevykdymą ar netinkamas vykdymą.

ANK 352 straipsnyje numatyti griežtesnę atsakomybę už nesudėtingojo statinio savavališką rekonstravimą tais atvejais, kai nesudėtingasis statinys rekonstruojamas į neypatingąjį ar ypatingąjį statinį.

Išplėsti pažeidimų, už kuriuos statinio projektą pasirašiusiems asmenims galėtų būti taikoma administracinė atsakomybė, sąrašą – ANK 358 straipsnio 1 dalyje numatyti atsakomybę už statinio projekto, kurio sprendiniai prieštarauja esminiams statinio reikalavimams ar esminiams statinio architektūros reikalavimams, ar privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų reikalavimams, ar specialiosioms žemės naudojimo sąlygoms, ar statinio projekto, kuriame pateikti neteisingi matmenys, rodikliai ar skaičiavimo rezultatai, pateikimą statinio projekto užsakovui.

Pakeisti ANK 362 straipsnį nurodant atsakomybės subjektą, kuriam būtų taikoma atsakomybė už prisijungimo sąlygų ar išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams neišdavimą per teisės aktuose nustatytus terminus, nepagrįstą atsisakymą jas išduoti ar neteisėtą jų išdavimą. Siūloma, kad atsakomybė būtų taikoma už prisijungimo sąlygų išdavimą atsakingiems inžinerinių tinklų ir susisiekiimo komunikacijų savininkams (valdytojams) ar naudotojams – fiziniams asmenims ir nebūtų taikoma už prisijungimo sąlygų išdavimą atsakingų inžinerinių tinklų ir susisiekiimo komunikacijų savininkų (valdytojų) ar naudotojų – juridinių asmenų - darbuotojams. Už prisijungimo sąlygų išdavimą atsakingiems inžinerinių tinklų ir susisiekiimo komunikacijų savininkams (valdytojams) ar naudotojams – juridiniams asmenims atsakomybė už tokio pobūdžio pažeidimus būtų taikoma pagal SĮ 63 straipsnį (įskaitant SĮ 63 straipsnio pakeitimus, numatytus Įstatymo projekte Nr. 1).

Pakeisti ANK 362 straipsnį ir panaikinti juridinių asmenų darbuotojų administracinę atsakomybę už:

- statinių projektų patikrinimo tvarkos pažeidimus;
- specialiųjų architektūros, paveldosaugos ar saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų ar specialiųjų reikalavimų išdavimo tvarkos pažeidimus.

Siūloma, kad už nurodytus pažeidimus atsakytų tik juridiniai asmenys pagal SĮ 63 straipsnį (įskaitant SĮ 63 straipsnio pakeitimus, numatytus Įstatymo projekte Nr. 1).

Pakeisti ANK 362 straipsnį ir numatyti, kad administracinė atsakomybė už SLD išdavimo tvarkos pažeidimus būtų taikoma tik tais atvejais, kai šiuos pažeidimus padarytų savivaldybių merai, t. y. kai už šiuos pažeidimus nebūtų galimybės taikyti atsakomybės atsakingam juridiniam asmeniui pagal SĮ 63 straipsnį (įskaitant SĮ 63 straipsnio pakeitimus, numatytus Įstatymo projekte Nr. 1). Jei už SLD išdavimo tvarkos pažeidimą būtų atsakingas savivaldybės meras, nebūtų galimybės taikyti atsakomybės savivaldybės administracijai pagal SĮ 63 straipsnį, nes savivaldybės meras, kaip savivaldybės vadovas, neveikia savivaldybės administracijos (savivaldybės biudžetinės įstaigos) vardu. Tais atvejais, kai SLD išdavimo tvarkos pažeidimus padarytų savivaldybių administracijų direktoriai ar valstybės tarnautojai, atsakomybė būtų taikoma savivaldybių administracijoms – juridiniams asmenims pagal SĮ 63 straipsnį (įskaitant SĮ 63 straipsnio pakeitimus, numatytus Įstatymo projekte Nr. 1).

Pakeisti ANK 364 straipsnį ir numatyti, kad administracinės atsakomybės neužtraukia atvejai, kai už šiame straipsnyje nurodytas veikas Lietuvos Respublikos įstatymuose numatyta atsakomybė juridiniam asmeniui ir fizinis asmuo veikia juridinio asmens vardu. Minėti pažeidimai yra tiesiogiai susiję su juridinio asmens (viešojo administravimo subjekto) vykdoma veikla, organizaciniais procesais, vidaus kontrolės sistemomis ir procedūromis. Su teritorijų planavimo procedūromis susiję sprendimai, sprendimai dėl statinių projektų tikrinimo, specialiųjų reikalavimų, SLD išdavimo priimami juridinio asmens vardu, todėl būtent juridinis asmuo turi realias galimybes užtikrinti tinkamą veiklos organizavimą, vidaus kontrolę ir teisės aktų laikymąsi. Atsakomybės taikymas juridiniam asmeniui sudaro prielaidas efektyviau užtikrinti prevenciją, nes skatina institucijas tinkamai organizuoti veiklą, nustatyti vidaus procedūras ir užtikrinti darbuotojų kvalifikaciją.

Patikslinti ANK 589 straipsnio 84 punktą nurodant, kad statinių naudojimo priežiūros viešojo administravimo subjektai surašo administracinių nusižengimų protokolus dėl šio kodekso 360 straipsnyje numatytų administracinių nusižengimų, kurių prevencija priskirtina statinių naudojimo priežiūros sričiai.

Atlikti kitus redakcinio pobūdžio pataisymus.

Įstatymo projektu Nr. 6 siūloma:

Papildoma Standartizacijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalis ir pripažįstama netekusia galios Standartizacijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalis. Nustatoma, kad planuojant numatomą redakciją lietuvių kalba sąrašą siekiama maksimaliai užtikrinti, kad būtų išversti teisės aktuose nurodyti privalomo taikymo perimtieji standartai. Nesant galimybės užtikrinti visų privalomai taikomų perimtųjų standartų redakcijų lietuvių kalba parengimo, atrankos tvarką nustatys nacionalinė standartizacijos institucija, teikdama prioritetą perimtiesiems darniesiems standartams, atsižvelgdama į konkrečių standartų taikymą ir įvertinus valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų teikiamą informaciją bei pasiūlymus.

Teisėkūros subjektai, inicijavę teisės aktus, kuriuose pateikiamo nuorodos į privalomo taikymo standartus, būtų įpareigoti pranešti apie paskelbtą teisės aktą nacionalinei standartizacijos institucijai ir pateikti informaciją, aktualią sprendžiant dėl tokio standarto vertimo planavimo rengiant artimiausių metų Darbo programą.

Taip sudaroma galimybė institucijoms kokybiškai peržiūrėti ir atnaujinti teisės aktus, kuriuose yra nuorodų į standartus, taikyti Lietuvoje inovatyvius standartus, užtikrinti reglamentavimo nuoseklumą su ES teisės aktais, pagal kuriuos tam tikri standartai privalomi nepriklausomai nuo jų redakcijų lietuvių kalba parengimo, kartu užtikrinant, kad nacionalinės standartizacijos institucijos darbo programoje būtų teikiamas prioritetas privalomų standartų redakcijų lietuvių kalba rengimui.

Atsižvelgiant į tai, kad šio pakeitimo tikslas yra atnaujinti teisės aktuose esančias nuorodas į standartus, nurodyti inovatyvius standartus, todėl taikymo (pereinamosios) nuostatos nenustatomos, t. y. nėra tikslinga nustatyti taikymo (pereinamąsias) nuostatas dėl pradėtų procedūrų užbaigimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Detalesni Įstatymų projektų numatomo teigiamo reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai pateikiami aiškinamojo rašto 4 dalyje.

Dėl poveikio atitinkamai sričiai.

Poveikis savivaldybių infrastruktūros plėtrai.

Įstatymo projekte Nr. 3 siekiama tobulinti SIPI nuostatas, skaidrinant ir spartinant savivaldybių infrastruktūros plėtros procesą:

- nuosekliai vystant savivaldybės infrastruktūros plėtrą siekiama prioritetinėje savivaldybės infrastruktūroje nustatyti konkrečius viešąjį interesą užtikrinančius prioritetinius statinius, t. y. teritorijų planavimo dokumentuose suplanuotas ne žemesnės kaip C kategorijos gatves, taip palengvinti savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos apskaičiavimą;

- siekiama nustatyti galimybę savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriui dalyvauti savivaldybės infrastruktūros plėtroje savarankiškai ar pagal jungtinės veiklos sutartis;

- savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties standartinėse sąlygose siekiama nustatyti galimybę (ne prievolę) naudoti neužbaigtą statyti savivaldybės inžinerinę infrastruktūrą;

- siekiama patikslinti galimybes nutraukti savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus sprendimu;

- siekiama išplėsti infrastruktūros plėtros galimybes ir nustatyti, kai pagal savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį, kurioje nurodyta inžinerinė savivaldybės infrastruktūra gali būti naudojama iki jos statybos ir (ar) įrengimo užbaigimo ir savivaldybės infrastruktūros valdytojui perduota teisė priimti sprendimus dėl šios inžinerinės savivaldybės infrastruktūros vartotojų prijungimo, savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatorius savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje nurodytą inžinerinę savivaldybės infrastruktūrą turi galimybę perduoti savivaldybės infrastruktūros valdytojams iki jos statybos (ar) įrengimo užbaigimo;

- siekiama nustatyti, kad kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą būtų mokamos iš savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų, kurios surenkamos iš statytojų (vystytojų), prisijungiančių prie savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros ir (ar) statančių (rekonstruojančių) statinius šios infrastruktūros aptarnaujamoje teritorijoje, nustatytoje teritorijų planavimo dokumentuose ar kituose savivaldybės infrastruktūros plėtros valdytojo patvirtintuose dokumentuose.

Neigiamos pasekmės nenumatomos.

Dėl poveikio valstybės finansams.

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Dėl poveikio viešojo valdymo sistemai.

Poveikio viešojo valdymo sistemai nenumatoma.

Dėl poveikio ekonomikai.

Neigiamo poveikio ekonomikai nenumatoma.

Dėl poveikio teisinei sistemai.

Poveikio teisinei sistemai nenumatoma.

Dėl poveikio socialinei aplinkai.

Poveikio socialinei aplinkai nenumatoma.

Dėl poveikio administracinei naštai.

Numatoma, kad ūkio subjektams prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos per vienerius metus sumažės 1 576 120 Eur.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektai neigiamo poveikio verslo aplinkai bei sąlygoms neturės. Įgyvendinus įstatymų pakeitimų projektų nuostatas, bus ištaisytos keičiamų įstatymų spragos ir patikslintas teisinis reguliavimas taps aiškesnis ir nuoseklesnis, todėl sudarys palankesnes sąlygas verslui, ilgalaikei ir darniai ūkio plėtrai. Mažinant perteklinio reguliavimo sukuriamus barjerus ir sukuriant skatinamąsias priemones (pvz., išplėtus leidžiamojo užstatymo intensyvumo dviejų reikšmių taikymą ir sukuriant prielaidas nebeaktualių detaliųjų planų ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų pripažinimui netekusiais galios įstatyme nustatytais sąlygomis), bus efektyviau išnaudojami tiek verslo subjektų, tiek viešojo administravimo ištekliai.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Su Įstatymo projektu Nr. 1 teikiami susiję Įstatymo projektas Nr. 2, Įstatymo projektas Nr. 3, Įstatymo projektas Nr. 4, Įstatymo projektas Nr. 5 ir Įstatymo projektas Nr. 6.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymų projektuose vartojamos sąvokos bus vertinamos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus projektus, turės būti pakeisti, priimti arba pripažinti netekusiais galios:

1. Vyriausybės nutarimai:

1.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimą Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 įgyvendinimo“;

1.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 12 d. nutarimą Nr. 1178 „Dėl statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2. aplinkos ministro įsakymai:

2.1. 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. D1-878 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ patvirtinimo“;

2.2. 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. D1-738 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ patvirtinimo“;

2.3. 2014 m. sausio 2 d. įsakymas Nr. D1-8 „Dėl Kompleksinio teritorijų planavimo

dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“;

2.4. 2003 m. birželio 30 d. įsakymas Nr. 325 „Dėl STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“ patvirtinimo“;

2.5. 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. D1-901 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.04:2015 „Statybos produktų, neturinčių darnių techninių specifikacijų, eksploatacinių savybių pastovumo vertinimas, tikrinimas ir deklaravimas. Bandymų laboratorijų ir sertifikavimo įstaigų paskyrimas. Nacionaliniai techniniai įvertinimai ir techninio vertinimo įstaigų paskyrimas ir paskelbimas“ patvirtinimo“;

2.6. 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. D1-880 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.02.01:2017 „Statybos dalyvių atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašas“ patvirtinimo“;

2.7. kiti įsakymai.

3. VTPSI viršininko įsakymai:

3.1. įsakymas, nustatantis statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros dokumentų įteikimo tvarką;

3.2. įsakymas, nustatantis SLD ir išvadų dėl techninio darbo projekto sprendinių atitikties prisijungimo sąlygų reikalavimams išdavimo teisėtumo tikrinimo procedūrų atlikimo tvarką ir surašomų dokumentų formas;

3.3. 2023 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. 1V-40 „Dėl Prisijungimo sąlygų, specialiųjų reikalavimų ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimo teisėtumo tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3.4. 2023 m. birželio 12 d. įsakymas Nr. 1V-79 „Dėl Pažymos apie statinio nugriovimą išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (pripažinti netekusiu galios);

3.5. 2023 m. gruodžio 15 d. įsakymas Nr. 1V-172 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės priežiūros taisyklių patvirtinimo“;

3.5. 2023 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. 1V-176 „Dėl Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3.6. 2024 m. spalio 29 d. įsakymas Nr. 1V-135 „Dėl Pranešimų apie statybos pradžią tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3.7. įsakymai, nustatantys dokumentų formas;

3.8. kiti įsakymai.

4. Lietuvos standartizacijos departamento direktoriaus 2021 m. sausio 4 d. įsakymas Nr. VE-1 „Dėl Lietuvos standartizacijos departamento darbo programos rengimo ir skelbimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

5. Statybos įstatymo 27¹ straipsnio 4 dalyje ir 5 dalies 1 punkte nurodytų projektinius pasiūlymus tikrinančių subjektų (Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos) vadovų įsakymai, nustatantys statinių, kurių techniniai darbo projektai (jų dalys) galėtų būti tikrinami po pranešimo apie statybos pradžią, rizikos vertinimo tvarką.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektams įgyvendinti – IS „Infostatyba“ pokyčiams – lėšos informacinės sistemos „Infostatyba“ pakeitimams įgyvendinti 2026 metais skiriamos iš Aplinkos ministerijos patvirtintų biudžeto asignavimų.

Numatoma, kad Įstatymo projekte Nr. 2 siūlomiems pokyčiams, susijusiems su VTPSI funkcijų vykdymu, įgyvendinti pakaks esamų asignavimų, papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Statinio projekto tvirtinimas, paskirtoji įstaiga, profesinių žinių egzaminų programos, statinio projekto pasirašymas, specialieji reikalavimai, projektavimo sutartis, projektinių pasiūlymų tikrinimas, statybą leidžiantys dokumentai, pranešimas apie statybos pradžią, statybos užbaigimo aktas, deklaracija apie statybos užbaigimą, specialiosios žemės naudojimo sąlygos, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas, specialiųjų reikalavimų galiojimas, juridinių asmenų atsakomybė, statybos valstybinė priežiūra, žemės naudojimo valstybinė priežiūra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
